

46 § Seurakunnille osoitettavan määrärahan jakoperusteet sekä sisäisten vuokrien määräytymisperusteet vuosille 2023-2025

Päätösehdotus

Yhteinen kirkkoneuvosto päättää esittää yhteiselle kirkkovaltuustolle, että se päättää:

1. merkitä tiedoksi seurakunnille osoitettavan määrärahan jakoperusteita sekä sisäisten vuokrien määräytymisperusteita koskevien ehdotusten vaikutuksista laaditun, liitteessä esitettävän lapsivaikutusten arvioinnin.
2. Helsingin seurakuntayhtymän seurakunnille osoitettavan määrärahan jakoperusteiksi vuosille 2023–2025 seuraavaa:
 - A. Suorituslisiin varattavien varojen sekä vieraskielisen työn lisän vähentäminen seurakunnille osoitettavasta kokonaismäärärahasta päältä pois seuraavasti:
 - I. suorituslisiin varattavat varat kulloinkin voimassa olevan KirVESTES:n linjausten mukaisesti
 - II. vieraskielisen työn lisä 68 000 euroa / vuosi
 - B. Sisäisten vuokrien tasapainotusmäärärahan vähentäminen seurakunnille osoitettavasta kokonaismäärärahasta päältä pois seuraavasti:
 - I. 750 000 euroa vuonna 2023
 - II. 500 000 euroa vuonna 2024
 - III. 250 000 euroa vuonna 2025
 - C. Jako suomen- ja ruotsinkielisiin seurakuntiin
 - I. Ruotsinkielisten seurakuntien vähemmistölisä 1,6 % päältä pois
 - II. Loput jaetaan seuraavilla kriteereillä:
 - i. seurakuntien jäsenmäärä 70 %
 - ikäpainotus 0–29 –vuotiaat 30 %
 - ii. seurakuntien alueella asuvien henkilöiden määrä 30 %
 - D. Suomenkielisten seurakuntien määrärahan jako
 - I. Tuomiokirkkoseurakunnan erityislisä 2,3 % päältä pois
 - II. Loput jaetaan seuraavilla kriteereillä seurakunnille:
 - i. seurakuntien jäsenmäärä 70 %
 - ikäpainotus 0–29 –vuotiaat 30 %
 - ii. seurakuntien alueella asuvien henkilöiden määrä 30 %
 - III. Tuomiokirkkoseurakunnan erityislisä lisätään ko. seurakunnan jako-osuuteen
 - E. Ruotsinkielisten seurakuntien määrärahan jako

- I. Ruotsinkielisten seurakuntien vähemmistölisä lisätään jaettavaan määrärahaan
 - II. Määräraha jaetaan seuraavilla kriteereillä seurakunnille:
 - i. seurakuntien jäsenmäärä 70 %
 - ikäpainotus 0–29 –vuotiaat 30 %
 - ii. seurakuntien alueella asuvien henkilöiden määrä 30 %
- F. Sisäisten vuokrien tasapainotusmäärärahan lisääminen seurakuntien jako-osuuksiin:
- I. Tasapainotusmääräraha jaetaan niiden seurakuntien kesken, joilla toimintaan jäävä määräraha pienenisi vuoden 2023 kehyksessä vuoteen 2022 verrattuna jo ilman päätettyjen kokonaismäärärahaleikkausten vaikutusta.
 - II. Tasapainotusmääräraha jaetaan kyseisille seurakunnille kunkin seurakunnan toimintaan jäävän määrärahan negatiivisen muutoksen suhteessa.
 - i. Toimintaan jäävän määrärahan muutoksen laskennassa sovelletaan investointien yhteydessä syntyvien kertaluonteisten, ei-aktivoitavien kulojen osalta viiden vuoden laskennallista keskiarvolukua.
3. , että rippikoulumäärärahojen tasaus seurakuntien kesken toteutetaan vuoden 2023 alusta alkaen sisäisenä laskutuksena seurakuntien välillä jälkikäteen, toteutuneiden kustannusten mukaisesti.
 4. , että Helsingin seurakuntayhtymän sisäiset vuokrat määräytyvät vuosina 2023–2025 kunkin kiinteistön ja toimitilan toissavuoden toteutuneiden kustannusten (käyttömenot + vuosikorjaukset + poistot + kertaluonteiset kulut) mukaisina, suhteutettuna seurakunnan / yksikön käytössä olevien neliöiden määrään. Kiinteistöosaston hallinnon kulut käsitellään erillään kiinteistöjen ja toimitilojen ylläpitokuluista, toisin sanoen niitä ei kohdisteta kohteiden ylläpitokuluihin.
 5. , että sisäisten vuokrien veloituksen perusteena käytettävä neliömäärä määräytyy kunkin toimijan edellisvuoden helmikuun loppuun mennessä antaman tilankäyttötarveilmoituksen perusteella.
 6. , että investointien yhteydessä aiheutuvat, ei-aktivoitavat, kertaluonteiset kulut kohdistetaan sisäisiin vuokriin 1.1.2023 alkaen erillisten, liitteessä esitettyjen jaksotusperiaatteiden mukaisesti. Käyttömenoja ja poistoja ei jaksoteta vaan ne kohdistetaan kokonaisuudessaan yksittäisen vuoden sisäisiin vuokriin.
 7. , että tilanteessa, jossa tietyistä toimitilasta ei ole käytettävissä toissavuoden 12 kuukauden kustannustoteutumia, veloitetaan sisäinen vuokra tiedossa olevan toteutuman perusteella.
 8. , että sisäisiin vuokriin ei kohdisteta erillisiä indeksikorotuksia.

9. , että ulkopuolelta vuokrattavien tilojen osalta sisäinen vuokra määräytyy 1.1.2023 alkaen todellisten vuokratulujen suuruisena, lisättyinä kohteeseen kohdistuvilla ylläpitokuluilla. Ulkopuolelta vuokrattavien tilojen osalta tiloja käyttävä seurakunta tai yhteisten palveluiden yksikkö sitoutuu kohdasta 5 poiketen maksamaan sisäisen vuokran koko vuokrasopimuksen voimassaolon ajan.

Yhteinen kirkkoneuvosto tarkasti välittömästi tämän pykälän kokouksessa.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Päätöshistoria

Yhteinen kirkkoneuvosto 13.1.2022 5 §

Päätösehdotus

Seurakuntayhtymän johtaja Juha Rintamäki

Yhteinen kirkkoneuvosto päättää:

1. merkitä tiedoksi Johannes församlingin, Tuomiokirkkoseurakunnan, Töölön seurakunnan ja Vuosaaren seurakunnan kirkkoherrojen yhteiselle kirkkoneuvostolle antamat suulliset esittelyt sekä niihin liittyvän ennakkomateriaalin sisäisten vuokrien määräytymisperusteiden jatkokehitystarpeista vuosille 2026–2030.
2. käydä saatujen suullisten esittelyiden pohjalta lähetekeskustelun vuosien 2022–2024 aikana toteutettavan sisäisten vuokrien määräytymisperusteiden sekä mahdollisten määräraha-jaon erityiskysymysten jatkoselvitystyön keskeisistä näkökulmista.

Yhteinen kirkkoneuvosto päättää esittää yhteiselle kirkkovaltuustolle, että se päättää:

1. merkitä tiedoksi seurakunnille osoitettavan määrärahan jakoperusteita sekä sisäisten vuokrien määräytymisperusteita koskevien ehdotusten vaikutuksista laaditun, liitteessä esitetävän lapsivaikutusten arvioinnin.
2. Helsingin seurakuntayhtymän seurakunnille osoitettavan määrärahan jakoperusteiksi vuosille 2023–2025 seuraavaa:
 - a. Suorituslisiin varattavien varojen sekä vieraskielisen työn lisän vähentäminen seurakunnille osoitettavasta kokonaismäärärahasta päältä pois seuraavasti:
 - i. suorituslisiin varattavat varat kulloinkin voimassa olevan KirVESTES:n linjausten mukaisesti
 - ii. vieraskielisen työn lisä 68 000 euroa / vuosi

- b. Sisäisten vuokrien tasapainotusmäärärahan vähentäminen seurakunnille osoitettavasta kokonaismäärärahasta päältä pois seuraavasti:
 - i. 500 000 euroa vuonna 2023
 - ii. 250 000 euroa vuonna 2024
 - iii. 125 000 euroa vuonna 2025
- c. Jako suomen- ja ruotsinkielisiin seurakuntiin
 - i. Ruotsinkielisten seurakuntien vähemmistölisä 1,6 % päältä pois
 - ii. Loput jaetaan seuraavilla kriteereillä:
 - 1. seurakuntien jäsenmäärä 70 %
 - a. ikäpainotus 0–29 –vuotiaat 30 %
 - 2. seurakuntien alueella asuvien henkilöiden määrä 30 %
- d. Suomenkielisten seurakuntien määrärahan jako
 - i. Tuomiokirkkoseurakunnan erityislisä 2,3 % päältä pois
 - ii. Loput jaetaan seuraavilla kriteereillä seurakunnille:
 - 1. seurakuntien jäsenmäärä 70 %
 - a. ikäpainotus 0–29 –vuotiaat 30 %
 - 2. seurakuntien alueella asuvien henkilöiden määrä 30 %
 - iii. Tuomiokirkkoseurakunnan erityislisä lisätään ko. seurakunnan jako-osuuteen
- e. Ruotsinkielisten seurakuntien määrärahan jako
 - i. Ruotsinkielisten seurakuntien vähemmistölisä lisätään jaettavaan määrärahaan
 - ii. Määräraha jaetaan seuraavilla kriteereillä seurakunnille:
 - 1. seurakuntien jäsenmäärä 70 %
 - a. ikäpainotus 0–29 –vuotiaat 30 %
 - 2. seurakuntien alueella asuvien henkilöiden määrä 30 %
- f. Sisäisten vuokrien tasapainotusmäärärahan lisääminen seurakuntien jako-osuuksiin:
 - i. Tasapainotusmääräraha jaetaan niiden seurakuntien kesken, joilla toimintaan jäävä määräraha pienenesi vuoden 2023 kehityksessä vuoteen 2022 verrattuna jo ilman päätettyjen kokonaismäärärahaleikkausten vaikutusta.
 - ii. Tasapainotusmääräraha jaetaan kyseisille seurakunnille kunkin seurakunnan toimintaan jäävän määrärahan negatiivisen muutoksen suhteessa.
 - 1. Toimintaan jäävän määrärahan muutoksen laskennassa sovelletaan investointien yhteydessä syntyvien kertaluonteisten, ei-aktivoitavien kulujen osalta viiden vuoden laskennallista keskiarvolukua.
- 3. , että rippikoulumäärärahojen taseus seurakuntien kesken toteutetaan vuoden 2023 alusta alkaen sisäisenä laskutuksena seurakuntien välillä jälkikäteen, toteutuneiden kustannusten mukaisesti.
- 4. , että Helsingin seurakuntayhtymän sisäiset vuokrat määräytyvät vuosina 2023–2025 kunkin kiinteistön ja toimitilan toissavuoden toteutuneiden kustannusten (käyttömenot + vuosi-

korjaukset + poistot + kertaluonteiset kulut) mukaisina, suhteutettuna seurakunnan / yksikön käytössä olevien neliöiden määrään. Kiinteistöosaston hallinnon kulut käsitellään erillään kiinteistöjen ja toimitilojen ylläpitokuluista, toisin sanoen niitä ei kohdisteta kohteiden ylläpitokuluihin.

5. , että sisäisten vuokrien veloituksen perusteena käytettävä neliömäärä määräytyy kunkin toimijan edellisvuoden helmikuun loppuun mennessä antaman tilankäyttötarveilmoituksen perusteella.
6. , että investointien yhteydessä aiheutuvat, ei-aktivoitavat, kertaluonteiset kulut kohdistetaan sisäisiin vuokriin 1.1.2023 alkaen erillisten, liitteessä esitettyjen jaksotuseriaatteiden mukaisesti. Käyttömenoja ja poistoja ei jaksoteta vaan ne kohdistetaan kokonaisuudessaan yksittäisen vuoden sisäisiin vuokriin.
7. , että tilanteessa, jossa tietyistä toimitilasta ei ole käytettävissä toissavuoden 12 kuukauden kustannustoteutumia, veloitetaan sisäinen vuokra tiedossa olevan toteutuman perusteella.
8. , että sisäisiin vuokriin ei kohdisteta erillisiä indeksikorotuksia.
9. , että ulkopuolelta vuokrattavien tilojen osalta sisäinen vuokra määräytyy 1.1.2023 alkaen todellisten vuokratulujen suuruusena, lisättynä kohteeseen kohdistuvilla ylläpitokuluilla. Ulkopuolelta vuokrattavien tilojen osalta tiloja käyttävä seurakunta tai yhteisten palveluiden yksikkö sitoutuu kohdasta 5 poiketen maksamaan sisäisen vuokran koko vuokrasopimuksen voimassaolon ajan.

Käsittely

Seurakuntayhtymän johtaja Juha Rintamäki ja hallintojohtaja Juha Siilander selostivat asiaa.

Otto Lehtipuu saapui pykälän käsittelyn aikana.

Tuomiokirkkoseurakunnan, Johannes församlingenin ja Töölön seurakuntien kuulemiset olivat pykälän käsittelyn aluksi.

Rolf Steffansson teki palautusehdotuksen. Wiking Vuori kannatti ehdotusta.

Keskustelun jälkeen yhteinen kirkkoneuvosto äänesti asiasta. Äänestyksen tulos:

Käsittelyn jatkamisen puolesta äänesti Sundberg (1). Palautuksen puolesta äänestivät Steffansson, Järvilehto, Asikanius, Pakarinen, Harju,

Hiltunen, Saurama, Lehtipuu, Kartano, Lainela, Ahonen, Harms-Aalto, Vuori ja Pontela (14).

Asia palautettiin jatkovalmisteluun.

Päätettiin, että yhteisen kirkkoneuvoston ylimääräinen kokous pidetään 20.1.2022.

Ami Lainela poistui pykälän käsittelyn jälkeen.

Päätös

Palautettiin valmisteluun. Uusintakäsittely ylimääräisessä yhteisen kirkkoneuvoston kokouksessa 20.1.2022.

Selostus (YKN 20.1.2022)

Yhteinen kirkkoneuvosto päätti kokouksessaan 13.1.2022 palauttaa asian (§ 5) valmisteluun. Palautus koski käydyn keskustelun perusteella ennen kaikkea vuosina 2023-2025 sovellettavan tasapainotusmäärärahan suuruutta. Jatkovalmistelun pohjaksi on otettu yhteisen kirkkoneuvoston keskustelussa esiin noussut malli, jossa vuoden 2023 tasapainotusmääräraha kasvatettaisiin 750 000 euroon (alkuperäisessä esityksessä 500 000 euroa), vuoden 2024 osalta 500 000 euroon ja vuoden 2025 osalta 250 000 euroon. Tasapainotusmäärärahan korotuksella halutaan helpottaa niiden seurakuntien tilannetta, joiden toimintamääräraha pienenesi eniten uusien määrärahojen jakoperusteiden sekä sisäisten vuokrien määräytymisperusteiden käyttöön siirryttäessä.

Tasapainotusmääräraha esitetään osoitettavaksi alkuperäisen esityksen mukaisesti niille seurakunnille, joilla toimintaan jäävä määräraha pienenee vuoden 2023 kehyksessä vuoteen 2022 verrattuna (soveltaen viiden vuoden laskennallista keskiarvolukua kertaluonteisten kulujen osalta), ennen kokonaismäärärahaan kohdistettavia leikkauksia.

Tasapainotusmääräraha otetaan seurakuntien kokonaismäärärahasta päältä, ennen määrärahan jakoa seurakuntien kesken.

Vähennettäessä 750 000 euroa seurakuntien kokonaismäärärahasta, näyttää vuoden 2023 lähtötilanne seuraavalta:

	Kehys yht. nykytilanne	Kehys yht. uusi malli	Sisäiset vuokrat uusi malli (5v. keskiarvo, kertaluonteiset huomioiden)	Toimintaan yht. perityn vuokran jälkeen, uusi malli	Toimintaan yht. perityn vuokran jälkeen, nykytilanne	EROTUS uusi malli ilman k.tal.siirtoa vs. nykytilanne	EROTUS uusi malli vs. nykytilanne
Haagan seurakunta	1 562 012	1 727 489	-254 909	1 472 580	1 293 306	192 608	179 274
Herttoniemen seurakunta	2 105 163	2 078 934	-490 494	1 588 440	1 549 148	50 552	39 292
Kallion seurakunta	2 669 453	2 564 364	-867 029	1 697 335	1 752 672	7 822	-55 337
Kannelmäen seurakunta	1 707 881	1 778 947	-304 154	1 474 793	1 400 255	74 539	74 539
Lauttasaaren seurakunta	1 558 926	1 557 969	-468 789	1 089 180	1 048 752	352 377	40 428
Malmin seurakunta	6 051 952	6 251 798	-1 552 634	4 699 164	4 555 822	310 236	143 343
Mikaelin seurakunta	2 252 726	2 243 490	-548 531	1 694 959	1 705 574	108 833	-10 615
Munkkiniemen seurakunta	1 307 989	1 240 283	-308 573	931 710	942 646	20 629	-10 936
Oulunkylän seurakunta	2 157 143	2 158 380	-422 274	1 736 106	1 648 127	92 599	87 979
Paavalin seurakunta	1 821 191	1 829 475	-412 663	1 416 812	1 237 296	179 516	179 516
Pakilan seurakunta	1 483 715	1 463 683	-368 526	1 095 157	1 026 606	68 551	68 551
Pitäjänmäen seurakunta	1 042 835	1 103 403	-187 381	916 022	857 962	58 061	58 061
Roihuvuoren seurakunta	2 380 618	2 211 196	-694 753	1 516 443	1 600 432	-73 057	-83 989
Tuomiokirkkoseurakunta	5 272 029	4 704 627	-1 712 034	2 992 593	3 256 170	-42 318	-263 577
Töölön seurakunta	3 573 326	3 305 142	-1 322 816	1 982 326	2 315 581	-333 255	-333 255
Vartiokylän seurakunta	1 047 627	1 049 885	-230 055	819 830	815 450	8 684	4 381
Vuosaaren seurakunta	2 117 057	2 168 328	-743 975	1 424 353	1 667 111	-163 958	-242 758
Johannes församling	2 156 809	1 852 170	-809 958	1 042 212	1 350 405	6 698	-308 192
Matteus församling	795 664	776 683	-141 480	635 203	610 203	40 543	25 000
Petrus församling	970 261	964 278	-174 884	789 394	786 364	49 546	3 030

Laskelman mukaan toimintaan jäävän määrärahan muutos on negatiivinen Kallion, Mikaelin, Munkkiniemen, Roihuvuoren, Töölön ja Vuosaaren seurakuntien, Tuomiokirkkoseurakunnan sekä Johannes församlingin osalta. Kun vuosien 2023-2025 tasapainotusmääräraha jaetaan kyseisten seurakuntien kesken, niiden määrärahojen negatiivisten muutosten suhteessa, jakautuu tasapainotusmääräraha seuraavasti:

	2023	2024	2025
Kallio	31 714 €	21 143 €	10 571 €
Mikael	6 084 €	4 056 €	2 028 €
Munkkiniemi	6 267 €	4 178 €	2 089 €
Roihuvuori	48 135 €	32 090 €	16 045 €
Tuomiokirkkoseurakunta	151 057 €	100 705 €	50 352 €
Töölö	190 990 €	127 327 €	63 663 €
Vuosaari	139 126 €	92 751 €	46 375 €
Johannes	176 627 €	117 751 €	58 876 €
YHTEENSÄ	750 000 €	500 000 €	250 000 €

Tasapainotusmääräraha huomioiden toimintaan jäävän määrärahan muutos näyttää vuoden 2023 osalta seuraavalta:

	LOPULLINEN MÄÄRÄRAHA- MUUTOS
Haagan seurakunta	179 274
Herttoniemen seurakunta	39 292
Kallion seurakunta	-23 623
Kannelmäen seurakunta	74 539
Lauttasaaren seurakunta	40 428
Malmin seurakunta	143 343
Mikaelin seurakunta	-4 531
Munkkiniemen seurakunta	-4 669
Oulunkylän seurakunta	87 979
Paavalin seurakunta	179 516
Pakilan seurakunta	68 551
Pitäjänmäen seurakunta	58 061
Roihuvuoren seurakunta	-35 854
Tuomiokirkkoseurakunta	-112 520
Töölön seurakunta	-142 265
Vartiokylän seurakunta	4 381
Vuosaaren seurakunta	-103 632
Johannes församling	-131 565
Matteus församling	25 000
Petrus församling	3 030

Tasapainotusmäärärahan lopullinen jakautuminen seurakuntien kesken määräytyy vuoden 2021 tilinpäätöksen mukaisten kiinteistökulujen, seurakuntien helmikuussa 2022 antamien, vuotta 2023 koskevien tilankäyttötarveilmoitusten sekä 1.1.2022 seurakuntien jäsenmäärien ja seurakuntien alueella asuvien henkilöiden määrien perusteella. Lopulliset luvut määritellään osana vuoden 2023 kehyslaskentaa keväällä 2022.

Muilta osin päätösehdotuksen osalta viitataan alkuperäisen (YKN 13.1.2022 § 5) päätösehdotuksen selostustekstiin.

Selostus (YKN 13.1.2022)

Yhteinen kirkkovaltuusto on kokouksessaan 9.12.2021 § 108 päättänyt Helsingin seurakuntayhtymän seurakuntien ja yhteisten palveluiden yhteenlasketun kokonaismäärärahan (toimintakate) vuosittaiseksi suuruudeksi 76 554 120 euroa vuosille 2023–2025. Edelleen yhteinen kirkkovaltuusto päätti saman kokouksen § 109 kokonaismäärärahan jaosta vuosina 2023–2025 seuraavasti:

- ✓ vuosi 2023:
 - a. seurakunnat 54,40 %
 - b. yhteiset palvelut 43,50 %
 - c. tarveharkintainen määräraha 2,10 %
- ✓ vuosi 2024:
 - a. seurakunnat 54,90 %

- b. yhteiset palvelut 43,00 %
 - c. tarveharkintainen määräraha 2,10 %
- ✓ vuosi 2025:
- a. seurakunnat 55,40 %
 - b. yhteiset palvelut 42,50 %
 - c. tarveharkintainen määräraha 2,10 %

Samassa yhteydessä yhteinen kirkkovaltuusto päätti, että tilamäärärahaasta luovutaan vuoden 2023 alusta alkaen. Tilamäärärahaa vastaava osuus on sisällytetty seurakunnille osoitettavaan määrärahaosuuteen.

Seuraavaksi yhteisen kirkkovaltuuston tulisi päättää seurakunnille osoitettavan määrärahan jaosta sekä samalla sisäisten vuokrien uusista määräytymisperusteista ja niihin liittyvien kertaluonteisten kulujen jakottamisesta.

Seurakunnille osoitettavan määrärahan jakoperusteiden nykytilanne

Seurakuntien palkka- ja toimintamääräraha jaetaan suomenkielisten ja ruotsinkielisten seurakuntien kesken siten, että ruotsinkielisten seurakuntien osuus on niiden väkilukusuhteeseen laskettuna, että jäsenmäärän osuus on 70 % ja alueella asuvien 30 %. Osuutta korotetaan ruotsinkielisille seurakunnille osoitettavalla vähemmistölisällä, jonka suuruus on 2,1 prosenttiyksikköä. Ruotsinkieliset seurakunnat jakavat niille tulevan kokonaismäärärahan keskenään läänirovostin johdolla toukokuun loppuun mennessä. Jaon vahvistaa yhteinen kirkkoneuvosto.

Suomenkielisten seurakuntien määräraha jaetaan seurakuntien kesken väkiluvun suhteessa siten, että jäsenmäärän osuus on 70 % ja seurakunnan alueella asuvien henkilöiden määrän osuus 30 %. Jäsenmäärä lasketaan siten, että 0–18 –vuotiaiden seurakunnan jäsenten määrää korotetaan 30 prosentilla. Jaossa käytetään perustana keskusrekisterin viimeksi kokoamia tilastotietoja.

Tuomiokirkkoseurakunta saa koko Helsingin seurakuntayhtymää palvelevan toiminnan hoitamista varten määrärahan, jonka suuruus määräytyy suomenkielisten seurakuntien saaman määrärahan perusteella, olen siitä 2,1 %.

Seurakunnat sekä yhteinen seurakuntatyö saavat tilamäärärahaa, jolla katetaan osa sisäisistä vuokrakuluista.

Sisäisten vuokrien määräytymisperusteiden nykytilanne

Sisäisen vuokrajärjestelmän tavoitteena on kohdistaa oikeudenmukaisesti kaikki tiloista aiheutuneet kustannukset (rakentaminen, omistaminen, ylläpito) tilojen käyttäjille, jotta erilaisten palveluiden todellinen hinta voidaan selvittää, ja toisaalta kannustaa tilojen käyttäjiä tarkastelemaan omaa tilatarvettaan kriittisesti, jotta tilojen käyttö olisi mahdollisimman tehokasta.

Sisäinen vuokra Helsingin seurakuntayhtymässä on laskettu tilojen ominaisuuksiin perustuen siten, että seurakuntien käytössä olevat tilat on hinnoiteltu toiminnan vaatimien tilaominaisuuksien perusteella. Laskennan suorittaa Haahtela Oy. Nykyisen sisäisen vuokran kaava muodostuu seuraavista elementeistä: 1) ylläpitovastike 2) korjausvastike ja 3) perusparantamisvastike. Ylläpitovastikkeella katetaan tilojen jatkuvasta ylläpidosta aiheutuneet kustannukset. Korjausvastikkeella tarkoitetaan rakennusosien ja järjestelmien vuotuista kulumista. Perusparantamisvastike/pääomavuokra on korvaus varojen sitomisesta rakentamiseen.

Vuokran määrää tarkistetaan vuosittain prosenttiperusteisesti koko yhtymän tasolla. Lisäksi laskennassa otetaan vuosittain huomioon seurakuntien käytössä olevissa tiloissa tapahtuneet muutokset. Sisäisten vuokrien korotukset on tehty kaavamaisesti aina kokonaisvuokraan. Korotusten perusteena on käytetty Tilastokeskuksen yleistä kustannustason nousua. Tässä toimintatavassa on ongelma, että se ei välttämättä heijasta kiinteistötoimiston omaa ylläpitokustannusten kehitystä. Merkittävä osa kiinteistötoimiston hankinnoista on sopimuksiin perustuvia ja hankinnat vaihtelevat vuosittain riippuen tehtävistä ylläpitokorjauksista, joten ulkopuolinen kustannustason nousu ei välttämättä anna oikeaa kuvaa kiinteistötoimiston omien ylläpitokulujen kehityksestä.

Nykyisen vuokramallin haasteet ovat korostuneet viime aikoina, kun seurakuntien ja yhteisten palveluiden talouteen on kohdistunut voimakkaat säästöpaineeet ja tilojen määrissä on tapahtunut muutoksia. Haasteet liittyvät molempiin prosesseihin, vuokrien määräytymiseen sekä määrärahojen jakoon. Vuokrien määräytymisen osalta ongelmia ovat olleet, että vuokra on ollut laskennallinen ja sisäinen vuokra ei ole heijastanut kohteen todellisia kuluja. Täsmäytystä yhtymän kirjanpitoon ei ole tehty. Sisäisten vuokrien laskentaperiaate ei ole ollut läpinäkyvä. Keskeisin puute nykymallissa on se, että se ei anna kokonaiskuvaa yhtymän kiinteistöihin liittyvistä todellisista kustannuksista, jotka ovat sisäisen vuokran piirissä. Tämä on saattanut osaltaan vaikeuttaa päätöksiä tiloista luopumisten suhteen.

Seurakuntien työntekijät ja käytössä olevat tilat suhteessa jäsenmääriin ja seurakuntien alueella asuviin

Oheisessa taulukossa kuvataan seurakuntien jäsenmäärä ja seurakuntien alueella asuvien henkilöiden määrä 31.12.2020 tilanteessa. Taulukossa esitetään myös seurakuntien käytössä olevat tilat (m²) sekä työntekijöiden ja tilojen suhde seurakuntien jäsenmäärään ja seurakunnan alueella asuvien määrään.

Seurakunta	Jäsenmäärä	Alueella asuvia ¹⁾	Henkilöstömäärä	Käytössä olevat	Jäseniä	Alueella asuvia	Tiloja (m ²) per	Tiloja (m ²) per
	31.12.2020	31.12.2020	31.12.2020	tilat m ²	per työntekijä	per työntekijä	1 000 jäsentä	1 000 alueella asuvaa
Haaga	13 979	26 044	29	1 865	482	898	133,41	71,61
Helsingin Mikael	16 924	40 034	39	3 008	434	1 027	177,74	75,14
Helsingin tuomiokirkkosrk	30 242	58 131	53	8 717	571	1 097	288,24	149,95
Herttoniemi	16 185	34 431	32	3 447	506	1 076	212,97	100,11
Kallio	19 484	43 667	39	5 433	500	1 120	278,84	124,42
Kannelmäki	13 889	29 112	28	3 206	496	1 040	230,83	110,13
Lauttasaari	13 031	21 579	22	3 798	592	981	291,46	176,00
Malmi	49 751	97 416	92	8 502	541	1 059	170,89	87,28
Munkkiniemi	10 493	16 662	23	1 887	456	724	179,83	113,25
Oulunkylä	17 307	33 890	39	3 144	444	869	181,66	92,77
Paavali	13 847	31 150	23	2 533	602	1 354	182,93	81,32
Pakila	12 568	18 599	19	2 054	661	979	163,43	110,44
Pitäjänmäki	8 805	17 438	16	1 461	550	1 090	165,93	83,78
Roihuvuori	17 913	33 472	30	3 393	597	1 116	189,42	101,37
Töölö	26 766	49 293	75	6 781	357	657	253,34	137,57
Vartiokylä	8 219	17 576	22	1 618	374	799	196,86	92,06
Vuosaari	16 743	37 114	40	2 574	419	928	153,74	69,35
suomenkieliset seurakunnat	306 146	605 608	621	63 421	493	975	207,16	104,72
Johannes	11 580	19 262	38	4 725	305	507	408,03	245,30
Matteus	5 132	7 595	19	978	270	400	190,57	128,77
Petrus	6 242	9 800	20	963	312	490	154,28	98,27
ruotsinkieliset seurakunnat	22 954	36 657	77	6 666	298	476	290,41	181,85
asuinpaikka tuntematon ²⁾		15 409						
Kaikki seurakunnat yhteensä	329 100	657 674	698	70 087	471	942	212,97	106,57

1) Tilastokeskuksen ennakkotieto Helsingin väkiluvusta 31.12.2020. Suomenkielisten seurakuntien alueella asuvien lukumäärään lasketaan henkilöt, joiden äidinkieli on suomi tai jokin ei-pohjoismainen kieli. Ruotsinkielisten seurakuntien alueella asuviksi lasketaan henkilöt, joiden äidinkieli on ruotsi, norja, tanska tai islanti.

2) Helsingin asukkaita, joilla ei ole vakinaista osoitetta tai joilla on vakinainen osoite ilman lähiosoitetta.

Asiantuntijaryhmän ehdotukset erityisistä sekä rippikoulutyön määrärahojen tasauksesta

Toimintaedellytysten turvaamissuunnitelmaa valmistellut asiantuntijaryhmä kävi keväällä 2021 läpi nykyisten erityisistä perusteita sekä pohti niiden tarpeellisuutta tulevaisuudessa. Asiantuntijaryhmän mielestä Tuomiokirkkoseurakunnan erityisistä, ruotsinkielisten seurakuntien vähemmistölisän, diakoniamäärärahan sekä vieraskielisen työn lisän maksamiselle on edelleen perusteet olemassa.

Diakoniamääräraha tulee jatkossa huomioitua uuden tarveharkintaisen määrärahan sisällä. Vieraskielisen työn lisän esitetään pysyvän nykyisellä tasollaan (68 000 euroa / vuosi) ja se esitetään otettavaksi seurakunnille osoitettavasta määrärahasta päältä pois, ennen määrärahan muuta jakoa. Samalla tavalla esitetään toimittavaksi myös suorituslisiin varattavien varojen kanssa.

Ruotsinkielisten seurakuntien vähemmistölisän osalta mallinnukset osoittivat, että lisän määräytymisperusteiden pitäminen nykyisellään (2,1 % kaikkien seurakuntien kokonaismäärärahasta) olisi epäoikeudenmukaista kokonaisuuden näkökulmasta, muiden määräraha-perusteiden muuttamisen sekä ennen kaikkea laskelman perustana olevan kokonaismäärärahan kasvamisen myötä (aiemmin 2,1 % on laskettu palkka- ja toimintamäärärahoista, nyt lähtöluku sisältää myös niin sanotun tilamäärärahaosuuden). Tästä syystä vähemmistölisän uudeksi laskentaperusteeksi esitetään 1,6 %.

Tuomiokirkkoseurakunnan erityisistä osalta asiantuntijaryhmä päätyi sen sijaan esittämään laskemisperusteiden säilyttämistä nykyisellään, eli 2,1 % suomenkielisten seurakuntien kokonaismäärärahasta. Ratkaisulla kompensoidaan Tuomiokirkkoseurakunnalle uudesta määräraho-

jen jakomallista sekä tilamäärärahasta luopumisesta aiheutuvaa määrärahan pienenemistä.

Nykyinen määrärahajakomalli ei huomioi, että seurakunnan järjestämään rippikouluun osallistuu nuoria yli seurakuntarajojen ja täten järjestävä seurakunta kustantaa tältä osin myös naapuriseurakunnan rippikouluja. Uuteen jakomalliin suunniteltiin ensin rippikouluille osoitettava yhteinen määräraha, joka olisi jaettu seurakunnille jälkikäteen toteutuneiden rippikoulujen kustannusten perusteella. Määrärahan pienuuden vuoksi katsottiin kuitenkin tarkoituksenmukaiseksi, että määrärahaa ei varata kehykseen erikseen, vaan kulujen tasaus esitetään toteutettavaksi sisäisenä laskutuksena seurakuntien välillä, toteutuneiden kustannusten mukaisesti jälkikäteen.

Asiantuntijaryhmän ehdotus jäsenyys- ja ikäpainotuksista

Asiantuntijaryhmä päätyi ehdottamaan, että seurakuntien palkka- ja toimintamääräraha jaettaisiin suomenkielisten ja ruotsinkielisten seurakuntien kesken siten, että seurakuntien osuus on niiden väkilukusuhteiden laskettuna, että jäsenmäärän osuus on 65 % ja seurakunnan alueella asuvien henkilöiden määrän osuus 35 %. Jäsenmäärän osuutta on laskettu ja alueella asuvien henkilöiden määrän osuutta on nostettu aiemmasta (nykyisin 70 % / 30 %). Ehdotus on linjassa Howspace-alustalla saatujen kehittämisehdotusten kanssa.

Jäsenmäärä lasketaan tällä hetkellä siten, että 0–18 –vuotiaiden seurakunnan jäsenten määrää korotetaan 30 prosentilla. Asiantuntijaryhmä päätyi ehdottamaan, että ikähaarukka laajennettaisiin koskemaan myös nuoria aikuisia (19–29 –vuotiaat). Ikäryhmäpainotuksen muuttamisella halutaan kiinnittää huomiota myös niihin ikäluokkiin, joita erityisesti menetetään kirkon jäsenistä. Painotus laajemmalle ikäryhmälle kohdentaa huomiota siihen, että tämä on kokonaisuudessaan iso ja tärkeä ikäryhmä seurakuntien ja koko kirkon tulevaisuuden kannalta.

Asiantuntijaryhmän ehdotus seurakunnille osoitettavan määrärahan jakoperusteista

Asiantuntijaryhmä päätyi ehdottamaan esitettyjen tarkastelunäkökulmien sekä osallistamiskanavissa saatujen ehdotusten perusteella seurakunnille osoitettavan määrärahan uusiksi jakoperusteiksi seuraavaa:

1. Jako suomen- ja ruotsinkielisiin seurakuntiin
 - a. ruotsinkielisten seurakuntien vähemmistölisä 1,6 % päältä pois
 - b. loput jaetaan seuraavilla kriteereillä:
 - i. seurakuntien jäsenmäärä 65 %
 1. ikäpainotus 0–29 –vuotiaat 30 %
 - ii. alueella asuvien henkilöiden määrä 35 %
2. Suomenkielisten seurakuntien määrärahan jako
 - a. Tuomiokirkkoseurakunnan erityisissä 2,1 % päältä pois

- b. loput jaetaan seuraavilla kriteereillä seurakunnille:
- i. seurakuntien jäsenmäärä 65 %
 1. ikäpainotus 0–29 –vuotiaat 30 %
 - ii. alueella asuvien henkilöiden määrä 35 %
- c. Tuomiokirkkoseurakunnan erityislisä lisätään ko. seurakunnan jako-osuuteen
3. Ruotsinkielisten seurakuntien määrärahan jako
- a. ruotsinkielisten seurakuntien vähemmistölisä lisätään jaetaan määrärahaan
 - b. määräraha jaetaan seuraavilla kriteereillä seurakunnille:
 - i. seurakuntien jäsenmäärä 65 %
 1. ikäpainotus 0–29 –vuotiaat 30 %
 - ii. alueella asuvien henkilöiden määrä 35 %

Oheinen mallinnus osoittaa, miten kunkin seurakunnan toiminta- ja palkkamäärärahat muuttuisivat vuoden 2022 osalta, vuoden 2022 annettuun talousarviokehukseen verrattuna (ilman seurakunnille myöhemmin siirrettäviä suorituslisäosuuksia):

	Kehys yht. nykytilanne	Kehys yht. uusi malli	EROTUS määräraha
Haagan seurakunta	1 562 012	1 756 644	194 632
Herttoniemen seurakunta	2 105 163	2 128 336	23 173
Kallion seurakunta	2 669 453	2 630 846	-38 606
Kannelmäen seurakunta	1 707 881	1 819 595	111 715
Lauttasaaren seurakunta	1 558 926	1 575 414	16 488
Malmin seurakunta	6 051 952	6 371 969	320 017
Mikaelin seurakunta	2 252 726	2 310 139	57 413
Munkkiniemen seurakunta	1 307 989	1 251 775	-56 214
Oulunkylän seurakunta	2 157 143	2 201 063	43 920
Paavalin seurakunta	1 821 191	1 876 890	55 699
Pakilan seurakunta	1 483 715	1 472 313	-11 402
Pitäjänmäen seurakunta	1 042 835	1 125 747	82 911
Roihuvuoren seurakunta	2 380 618	2 249 143	-131 475
Tuomiokirkkoseurakunta	5 272 029	4 708 626	-563 403
Töölön seurakunta	3 573 326	3 358 439	-214 887
Vartiokylän seurakunta	1 047 627	1 075 705	28 077
Vuosaaren seurakunta	2 117 057	2 225 427	108 371
Johannes församling	2 156 809	1 880 234	-276 575
Matteus församling	795 664	785 028	-10 636
Petrus församling	970 261	977 269	7 008

Tarkasteltaessa vastaavia lukuja suhteutettuna seurakuntien jäsenmäärään nähdään uuden mallin vaikutus määrärahakertymään euroa / jäsen:

	Jäsenet	Kehys yht. nykytilanne	Kehys yht. uusi malli	Kehys €/jäsen nykytilanne	Kehys €/jäsen uusi malli
Haagan seurakunta	13 979	1 562 012	1 756 644	112	126
Herttoniemen seurakunta	16 185	2 105 163	2 128 336	130	132
Kallion seurakunta	19 484	2 669 453	2 630 846	137	135
Kannelmäen seurakunta	13 889	1 707 881	1 819 595	123	131
Lauttasaaren seurakunta	13 031	1 558 926	1 575 414	120	121
Malmin seurakunta	49 751	6 051 952	6 371 969	122	128
Mikaelin seurakunta	16 924	2 252 726	2 310 139	133	137
Munkkiniemen seurakunta	10 493	1 307 989	1 251 775	125	119
Oulunkylän seurakunta	17 307	2 157 143	2 201 063	125	127
Paavalin seurakunta	13 847	1 821 191	1 876 890	132	136
Pakilan seurakunta	12 568	1 483 715	1 472 313	118	117
Pitäjänmäen seurakunta	8 805	1 042 835	1 125 747	118	128
Roihuvuoren seurakunta	17 913	2 380 618	2 249 143	133	126
Tuomiokirkkoseurakunta	30 242	5 272 029	4 708 626	174	156
Töölön seurakunta	26 766	3 573 326	3 358 439	134	125
Vartiokylän seurakunta	8 219	1 047 627	1 075 705	127	131
Vuosaaren seurakunta	16 743	2 117 057	2 225 427	126	133
Johannes församling	11 580	2 156 809	1 880 234	186	162
Matteus församling	5 132	795 664	785 028	155	153
Petrus församling	6 242	970 261	977 269	155	157

Lukuja tarkasteltaessa on kuitenkin tärkeää huomioida, että samassa yhteydessä ollaan muuttamassa myös sisäisten vuokrien määräytymisperusteita. Kun sisäiset vuokrat (ilman kertaluonteisia, investointien yhteydessä syntyviä, ei-aktivoitavia kustannuksia = ns. käyttötaloussiirrot) otetaan laskelmassa huomioon, määräytyisivät luvut vuonna 2022 seurakunnittain laskennallisesti seuraavasti:

	Kehys yht. nykytilanne	Kehys yht. uusi malli	Sisäiset vuokrat uusi malli, ilman käyttötal.siirota	Toimintaan yht. perityn vuokran jälkeen, ilman käyttötal.siirota, uusi malli	Toimintaan yht. perityn vuokran jälkeen, nykytilanne	EROTUS uusi malli ilman k.tal.siirota vs. nykytilanne
Haagan seurakunta	1 562 012	1 756 644	-241 575	1 515 069	1 293 306	221 764
Herttoniemen seurakunta	2 105 163	2 128 336	-479 234	1 649 102	1 549 148	99 954
Kallion seurakunta	2 669 453	2 630 846	-803 870	1 826 976	1 752 672	74 304
Kannelmäen seurakunta	1 707 881	1 819 595	-304 154	1 515 441	1 400 255	115 186
Lauttasaaren seurakunta	1 558 926	1 575 414	-156 840	1 418 574	1 048 752	369 822
Malmin seurakunta	6 051 952	6 371 969	-1 385 741	4 986 228	4 555 822	430 407
Mikaelin seurakunta	2 252 726	2 310 139	-429 083	1 881 056	1 705 574	175 482
Munkkiniemen seurakunta	1 307 989	1 251 775	-277 012	974 763	942 646	32 117
Oulunkylän seurakunta	2 157 143	2 201 063	-417 654	1 783 409	1 648 127	135 282
Paavalin seurakunta	1 821 191	1 876 890	-412 663	1 464 227	1 237 296	226 931
Pakilan seurakunta	1 483 715	1 472 313	-368 526	1 103 787	1 026 606	77 181
Pitäjänmäen seurakunta	1 042 835	1 125 747	-187 381	938 366	857 962	80 404
Roihuvuoren seurakunta	2 380 618	2 249 143	-683 821	1 565 322	1 600 432	-35 110
Tuomiokirkkoseurakunta	5 272 029	4 708 626	-1 490 775	3 217 851	3 256 170	-38 319
Töölön seurakunta	3 573 326	3 358 439	-1 322 816	2 035 623	2 315 581	-279 958
Vartiokylän seurakunta	1 047 627	1 075 705	-225 752	849 953	815 450	34 503
Vuosaaren seurakunta	2 117 057	2 225 427	-665 175	1 560 252	1 667 111	-106 859
Johannes församling	2 156 809	1 880 234	-495 068	1 385 166	1 350 405	34 761
Matteus församling	795 664	785 028	-125 937	659 091	610 203	48 888
Petrus församling	970 261	977 269	-128 368	848 901	786 364	62 536

Lopulliset luvut vuodelle 2023 päästään laskemaan keväällä 2022, vuoden 2021 tilinpäätöksen valmistuttua. Samassa yhteydessä huomioidaan kokonaismäärärahaan vuoden 2023 alusta kohdistettavat leikkaukset.

Asiantuntijaryhmän ehdotus sisäisten vuokrien uusista määräytymisperusteista

Sisäisten vuokrien määräytymisessä ehdotetaan sovellettavan jatkossa mallia, jossa käytetään kohteen todellisia kuluja (käyttömenot + vuosikorjaukset + kertaluonteiset kulut) lisättynä poistoilla.

Sisäisten vuokrien laskennassa sovelletaan kunkin talousarviovuoden osalta toissavuoden toteutumia, toisin sanoen vuoden 2023 sisäiset vuokrat määräytyvät vuoden 2021 toteutuneiden lukujen perusteella (vuoden 2023 kehystä valmisteltaessa keväällä 2022 käytettävissä ovat vuoden 2021 vahvistuneet tilinpäätösluvut).

Ulkopuolelta vuokrattavien tilojen osalta kiinteistöosasto toimii jatkossa aina tilojen vuokraajana. Kyseisten kohteiden osalta sisäinen vuokra määräytyy todellisten vuokratulujen suuruisena, lisättynä kohteeseen kohdistuvilla ylläpitokuluilla (esimerkiksi sähkö, vartiointi yms.).

Rohkeasti yhdessä -lausuntoihin liittyvät huomiot ja toimenpideehdotukset koskien seurakunnille osoitettavan määrärahan jakoperusteita

Kuusi seurakuntaa ja yksi yhteisten palveluiden osastoista piti ehdotettua uutta seurakuntien määrärahanjakomallia lausunnossaan oikeudenmukaisena ja perusteltuna. Sen sijaan viisi seurakuntaa piti mallia epäoikeudenmukaisena. Monissa yhteisten palveluiden osastojen lausunnoissa todettiin, että seurakuntien määrärahan jakoperusteisiin on perustelluinta ottaa kantaa seurakuntien taholta.

Määrärahapainotus jäsenmäärä vs. alueella asuvat

Keskeiseksi kysymykseksi lausunnoissa nousi määrärahan jakamisen painottaminen seurakuntien jäsenmäärällä ja toisaalta seurakuntien alueella asuvien henkilöiden määrällä. Seurakunnan alueella asuvien henkilöiden painottamisen nostamista 30 prosentista 35 prosenttiin kannatti lausunnossaan yhdeksän seurakuntaa. Kuuden seurakunnan mielestä seurakuntien jäsenmäärän painotusta ei puolestaan tulisi pienentää nykyisestä 70 prosentista tai sitä tulisi peräti nostaa nykyisestä tasostaan.

Jäsenet vs. alueella asuvat –painotukseen otettiin kantaa mm seuraavasti: Kannelmäen seurakunta totesi, että esitetty painotus auttaa seurakuntia, joihin on sitouduttu muita vähemmän. Lausunnon mukaan mallilla mahdollistetaan kirkkoon kuulumattomien palveleminen, muun muassa resurssit kirkkoon kuulumattomien siunaamisiin ja muihin palveluihin. Lauttasaaren seurakunnan lausunnon mukaan määrärahojen

kohdentamista ei tule lisätä kirkkoon kuulumattomiin, sillä tämä ei kannusta seurakuntaa kasvuun. Roihuvuoren seurakunnan lausunnon mukaan määrärahojen jakamisessa tulee olla tavoitteena kirkon jäsenten yhdenvertainen kohtelu.

Munkkiniemen seurakunnan lausunnon mukaan jakoperusteiden muutos ei ole onnistunut tai oikeudenmukainen, sillä alueella asuvien ihmisten määrän painoarvon kasvattaminen entisestään suhteessa jäsenmäärään kurjistaa sellaisten pienten seurakuntien asemaa, joissa jäsenmäärä on vielä korkea. Munkkiniemen seurakunnan lausunnossa todettiin edelleen, että vaikka helsinkiläisten tarpeet ja ei-jäsenten nykyistä parempi tavoittaminen ovatkin kannatettavia päämääriä, ei jakoperusteiden muuttaminen ole siihen oikeudenmukainen keino, varsinkin koska järjestelmä ei millään tavalla velvoita tai ohjaa jakoperusteiden muutoksesta hyötyneitä seurakuntia tavoittamaan saamallaan liisämäärärahalla juuri ei-jäseniä.

Herttoniemen seurakunta puolestaan toteaa lausunnossaan, että jo nyt kaivataan lisää resursseja toimintaan maahanmuuttajien keskuudessa. Mikaelin seurakunnan lausunnossa todetaan vastaavasti, että seurakunnan alueella asuvien painoarvon kasvattaminen ehkäisee maahanmuuttajavalttaisten seurakuntien heikkoa asemaa talouden jaossa ja antaa lisäresursseja maahanmuuttajatyön kehittämiseen. Mikaelin seurakunnan lausunnossa kuitenkin myös todetaan, että mallissa ei ole huomioitu alueella asuvien maahanmuuttajien määrää riittävästi suhteessa muihin asukkaisiin.

Pakilan seurakunta esittää lausunnossaan, että lähtökohtana pitäisi olla, että jokaisen seurakunnan alueelta kerätyistä kirkollisverorahoista seurakunta saa käyttöönsä vähintään puolet.

Henkilöstöosaston lausunnossa pohdittiin, kannustaako ehdotettu malli kasvattamaan kirkon jäsenmäärää ja/tai missä määrin seurakunnan jäsenten sosioekonominen asema huomioidaan. Lausunnossa ehdotettiin, että malliin sisällytettäisiin kannustimet rahoitusta lisääviin ja ylläpitäviin tavoitteisiin, kuten jäsenyyden lisääminen, kirkon myönteinen näkyvyys ja osallisuuden vahvistaminen. Henkilöstöosaston esiin nostamat näkökulmat ovat tärkeitä ja niitä käytiin huolella läpi Rohkeasti yhdessä –asiantuntijaryhmän työskentelyssä keväällä 2021. Asiantuntijaryhmä kuitenkin totesi tuolloin mm. osallisuuden vahvistamisen erittäin vaikeasti toteutettavaksi vertailukelpoisella, tasapuolisella tavalla.

Sisäisen tarkastuksen lausunnossa todettiin, että jäsenperusteinen jakoperuste kannustaisi seurakuntia pitämään nykyiset jäsenet ja löytämään uusia jäseniä. Lausunnossa korostettiin, että jäsenistä saatavat verotulot ovat merkittävässä roolissa toimintaedellytysten turvaamisen näkökulmasta.

Ruotsinkielisten seurakuntien vastauksissa esitettiin huoli määrärahan jakoperusteiden erilaisuudesta suomenkielisiin seurakuntiin verrattuna, koska alueella asuvat ei-jäsenet lasketaan suomenkielisten seurakuntien määrärahaan. Tämän epäsuhtaan tasapainottaminen onkin ollut yksi peruste ruotsinkielisten seurakuntien erityisliisän säilyttämisesityksel-

le, useiden muiden perustelevissa muistioissa esiin nostettujen perusteiden rinnalla.

Lausuntojen pohjalta yhteiselle kirkkoneuvostolle laadittiin vaihtoehtolaskelmat siitä, miten seurakuntien määrärahajako muuttuisi, mikäli jäsen- /alueella asuvien painotus pidettäisiin nykyisellään (70 % – 30 %) tai muutettaisiin joko jäsenmäärää nykyistä enemmän painottavaan suuntaan (75 % – 25 %) tai niin, että seurakuntien alueella asuvien painotusta lisättäisiin vielä alkuperäistä ehdotusta (65 % – 35 %) enemmän, nostaen alueella asuvien painoarvon 40 prosenttiin. Lisäksi on myös vertailtu määrärahojen jakoa tilanteessa, jossa määrärahajako perustuu ainoastaan seurakuntien jäsenmäärään.

Alkuperäinen ehdotus (jäsenet 65 %, alueella asuvat 35 %)

	Kehys yht. nykytilanne	Kehys yht. uusi malli	Sisäiset vuokrat uusi malli, ilman käyttötal.sirtoa	Toimintaan yht. perityn vuokran jälkeen, ilman käyttötal.sirtoa, uusi malli	Toimintaan yht. perityn vuokran jälkeen, nykytilanne	EROTUS uusi malli ilman k.tal.sirtoa vs. nykytilanne
Haagan seurakunta	1 562 012	1 756 644	-241 575	1 515 069	1 293 306	221 764
Herttoniemen seurakunta	2 105 163	2 128 336	-479 234	1 649 102	1 549 148	99 954
Kallion seurakunta	2 669 453	2 630 846	-803 870	1 826 976	1 752 672	74 304
Kannelmäen seurakunta	1 707 881	1 819 595	-304 154	1 515 441	1 400 255	115 186
Lauttasaaren seurakunta	1 558 926	1 575 414	-156 840	1 418 574	1 048 752	369 822
Malmin seurakunta	6 051 952	6 371 969	-1 385 741	4 986 228	4 555 822	430 407
Mikaelin seurakunta	2 252 726	2 310 139	-429 083	1 881 056	1 705 574	175 482
Munkkiniemen seurakunta	1 307 989	1 251 775	-277 012	974 763	942 646	32 117
Oulunkylän seurakunta	2 157 143	2 201 063	-417 654	1 783 409	1 648 127	135 282
Paavalin seurakunta	1 821 191	1 876 890	-412 663	1 464 227	1 237 296	226 931
Pakilan seurakunta	1 483 715	1 472 313	-368 526	1 103 787	1 026 606	77 181
Pitäjänmäen seurakunta	1 042 835	1 125 747	-187 381	938 366	857 962	80 404
Roihuvuoren seurakunta	2 380 618	2 249 143	-683 821	1 565 322	1 600 432	-35 110
Tuomiokirkkoseurakunta	5 272 029	4 708 626	-1 490 775	3 217 851	3 256 170	-38 319
Töölön seurakunta	3 573 326	3 358 439	-1 322 816	2 035 623	2 315 581	-279 958
Vartiokylän seurakunta	1 047 627	1 075 705	-225 752	849 953	815 450	34 503
Vuosaaren seurakunta	2 117 057	2 225 427	-665 175	1 560 252	1 667 111	-106 859
Johannes församling	2 156 809	1 880 234	-495 068	1 385 166	1 350 405	34 761
Matteus församling	795 664	785 028	-125 937	659 091	610 203	48 888
Petrus församling	970 261	977 269	-128 368	848 901	786 364	62 536

Vaihtoehtolaskelma 1, nykyinen malli (jäsenet 70 %, alueella asuvat 30 %)

	Kehys yht. nykytilanne	Kehys yht. uusi malli	Sisäiset vuokrat uusi malli, ilman käyttötal.siirota	Toimintaan yht. perityn vuokran jälkeen, ilman käyttötal.siirota, uusi malli	Toimintaan yht. perityn vuokran jälkeen, nykytilanne	EROTUS uusi malli ilman k.tal.siirota vs. nykytilanne
Haagan seurakunta	1 562 012	1 761 195	-241 575	1 519 620	1 293 306	226 315
Herttoniemen seurakunta	2 105 163	2 119 498	-479 234	1 640 264	1 549 148	91 116
Kallion seurakunta	2 669 453	2 614 399	-803 870	1 810 529	1 752 672	57 857
Kannelmäen seurakunta	1 707 881	1 813 658	-304 154	1 509 504	1 400 255	109 249
Lauttasaaren seurakunta	1 558 926	1 588 368	-156 840	1 431 528	1 048 752	382 776
Malmin seurakunta	6 051 952	6 373 781	-1 385 741	4 988 040	4 555 822	432 219
Mikaelin seurakunta	2 252 726	2 287 264	-429 083	1 858 181	1 705 574	152 607
Munkkiniemen seurakunta	1 307 989	1 264 483	-277 012	987 471	942 646	44 825
Oulunkylän seurakunta	2 157 143	2 200 493	-417 654	1 782 839	1 648 127	134 712
Paavalin seurakunta	1 821 191	1 865 171	-412 663	1 452 508	1 237 296	215 212
Pakilan seurakunta	1 483 715	1 492 242	-368 526	1 123 716	1 026 606	97 110
Pitäjänmäen seurakunta	1 042 835	1 124 932	-187 381	937 551	857 962	79 590
Roihuvuoren seurakunta	2 380 618	2 254 340	-683 821	1 570 519	1 600 432	-29 913
Tuomiokirkkoseurakunta	5 272 029	4 714 280	-1 490 775	3 223 505	3 256 170	-32 665
Töölön seurakunta	3 573 326	3 369 631	-1 322 816	2 046 815	2 315 581	-268 766
Vartiokylän seurakunta	1 047 627	1 070 370	-225 752	844 618	815 450	29 168
Vuosaaren seurakunta	2 117 057	2 210 636	-665 175	1 545 461	1 667 111	-121 650
Johannes församling	2 156 809	1 884 452	-495 068	1 389 384	1 350 405	38 979
Matteus församling	795 664	790 220	-125 937	664 283	610 203	54 080
Petrus församling	970 261	981 084	-128 368	852 716	786 364	66 352

Vaihtoehtolaskelma 2 (jäsenet 75 %, alueella asuvat 25 %)

	Kehys yht. nykytilanne	Kehys yht. uusi malli	Sisäiset vuokrat uusi malli, ilman käyttötal.siirota	Toimintaan yht. perityn vuokran jälkeen, ilman käyttötal.siirota, uusi malli	Toimintaan yht. perityn vuokran jälkeen, nykytilanne	EROTUS uusi malli ilman k.tal.siirota vs. nykytilanne
Haagan seurakunta	1 562 012	1 765 743	-241 575	1 524 168	1 293 306	230 862
Herttoniemen seurakunta	2 105 163	2 110 665	-479 234	1 631 431	1 549 148	82 283
Kallion seurakunta	2 669 453	2 597 963	-803 870	1 794 093	1 752 672	41 421
Kannelmäen seurakunta	1 707 881	1 807 724	-304 154	1 503 570	1 400 255	103 315
Lauttasaaren seurakunta	1 558 926	1 601 312	-156 840	1 444 472	1 048 752	395 721
Malmin seurakunta	6 051 952	6 375 591	-1 385 741	4 989 850	4 555 822	434 028
Mikaelin seurakunta	2 252 726	2 264 403	-429 083	1 835 320	1 705 574	129 746
Munkkiniemen seurakunta	1 307 989	1 277 181	-277 012	1 000 169	942 646	57 523
Oulunkylän seurakunta	2 157 143	2 199 923	-417 654	1 782 269	1 648 127	134 142
Paavalin seurakunta	1 821 191	1 853 458	-412 663	1 440 795	1 237 296	203 499
Pakilan seurakunta	1 483 715	1 512 157	-368 526	1 143 631	1 026 606	117 025
Pitäjänmäen seurakunta	1 042 835	1 124 118	-187 381	936 737	857 962	78 776
Roihuvuoren seurakunta	2 380 618	2 259 533	-683 821	1 575 712	1 600 432	-24 720
Tuomiokirkkoseurakunta	5 272 029	4 719 930	-1 490 775	3 229 155	3 256 170	-27 015
Töölön seurakunta	3 573 326	3 380 814	-1 322 816	2 057 998	2 315 581	-257 583
Vartiokylän seurakunta	1 047 627	1 065 039	-225 752	839 287	815 450	23 837
Vuosaaren seurakunta	2 117 057	2 195 854	-665 175	1 530 679	1 667 111	-136 432
Johannes församling	2 156 809	1 888 651	-495 068	1 393 583	1 350 405	43 178
Matteus församling	795 664	795 429	-125 937	669 492	610 203	59 289
Petrus församling	970 261	984 902	-128 368	856 534	786 364	70 170

Vaihtoehtolaskelma 3 (jäsenet 60 %, alueella asuvat 40 %)

	Kehys yht. nykytilanne	Kehys yht. uusi malli	Sisäiset vuokrat uusi malli, ilman käyttötal.siiirtoa	Toimintaan yht. perityn vuokran jälkeen, ilman käyttötal.siiirtoa, uusi malli	Toimintaan yht. perityn vuokran jälkeen, nykytilanne	EROTUS uusi malli ilman k.tal.siiirtoa vs. nykytilanne
Haagan seurakunta	1 562 012	1 752 090	-241 575	1 510 515	1 293 306	217 209
Herttoniemen seurakunta	2 105 163	2 137 179	-479 234	1 657 945	1 549 148	108 798
Kallion seurakunta	2 669 453	2 647 303	-803 870	1 843 433	1 752 672	90 761
Kannelmäen seurakunta	1 707 881	1 825 536	-304 154	1 521 382	1 400 255	121 128
Lauttasaaren seurakunta	1 558 926	1 562 452	-156 840	1 405 612	1 048 752	356 860
Malmin seurakunta	6 051 952	6 370 155	-1 385 741	4 984 414	4 555 822	428 592
Mikaelin seurakunta	2 252 726	2 333 029	-429 083	1 903 946	1 705 574	198 372
Munkkiniemen seurakunta	1 307 989	1 239 059	-277 012	962 047	942 646	19 401
Oulunkylän seurakunta	2 157 143	2 201 633	-417 654	1 783 979	1 648 127	135 852
Paavali seurakunta	1 821 191	1 888 617	-412 663	1 475 954	1 237 296	238 658
Pakilan seurakunta	1 483 715	1 452 371	-368 526	1 083 845	1 026 606	57 239
Pitäjänmäen seurakunta	1 042 835	1 126 561	-187 381	939 180	857 962	81 219
Roihuvuoren seurakunta	2 380 618	2 243 942	-683 821	1 560 121	1 600 432	-40 311
Tuomiokirkkoseurakunta	5 272 029	4 702 967	-1 490 775	3 212 192	3 256 170	-43 979
Töölön seurakunta	3 573 326	3 347 240	-1 322 816	2 024 424	2 315 581	-291 157
Vartiokylän seurakunta	1 047 627	1 081 042	-225 752	855 290	815 450	39 841
Vuosaaren seurakunta	2 117 057	2 240 228	-665 175	1 575 053	1 667 111	-92 058
Johannes församling	2 156 809	1 875 997	-495 068	1 380 929	1 350 405	30 524
Matteus församling	795 664	779 853	-125 937	653 916	610 203	43 714
Petrus församling	970 261	973 455	-128 368	845 087	786 364	58 723

Vaihtoehtolaskelma 4 (jäsenet 100 %, alueella asuvat 0 %)

	Kehys yht. nykytilanne	Kehys yht. uusi malli	Sisäiset vuokrat uusi malli, ilman käyttötal.siiirtoa	Toimintaan yht. perityn vuokran jälkeen, ilman käyttötal.siiirtoa, uusi malli	Toimintaan yht. perityn vuokran jälkeen, nykytilanne	EROTUS uusi malli ilman k.tal.siiirtoa vs. nykytilanne
Haagan seurakunta	1 562 012	1 788 430	-241 575	1 546 855	1 293 306	253 549
Herttoniemen seurakunta	2 105 163	2 066 581	-479 234	1 587 347	1 549 148	38 200
Kallion seurakunta	2 669 453	2 515 934	-803 870	1 712 064	1 752 672	-40 608
Kannelmäen seurakunta	1 707 881	1 778 106	-304 154	1 473 952	1 400 255	73 698
Lauttasaaren seurakunta	1 558 926	1 665 902	-156 840	1 509 062	1 048 752	460 311
Malmin seurakunta	6 051 952	6 384 598	-1 385 741	4 998 857	4 555 822	443 036
Mikaelin seurakunta	2 252 726	2 150 319	-429 083	1 721 236	1 705 574	15 662
Munkkiniemen seurakunta	1 307 989	1 340 546	-277 012	1 063 534	942 646	120 888
Oulunkylän seurakunta	2 157 143	2 197 070	-417 654	1 779 416	1 648 127	131 290
Paavali seurakunta	1 821 191	1 795 007	-412 663	1 382 344	1 237 296	145 048
Pakilan seurakunta	1 483 715	1 611 531	-368 526	1 243 005	1 026 606	216 399
Pitäjänmäen seurakunta	1 042 835	1 120 053	-187 381	932 672	857 962	74 710
Roihuvuoren seurakunta	2 380 618	2 285 440	-683 821	1 601 619	1 600 432	1 187
Tuomiokirkkoseurakunta	5 272 029	4 748 107	-1 490 775	3 257 332	3 256 170	1 162
Töölön seurakunta	3 573 326	3 436 610	-1 322 816	2 113 794	2 315 581	-201 787
Vartiokylän seurakunta	1 047 627	1 038 432	-225 752	812 680	815 450	-2 770
Vuosaaren seurakunta	2 117 057	2 122 082	-665 175	1 456 907	1 667 111	-210 204
Johannes församling	2 156 809	1 909 364	-495 068	1 414 296	1 350 405	63 891
Matteus församling	795 664	821 726	-125 937	695 789	610 203	85 587
Petrus församling	970 261	1 004 019	-128 368	875 651	786 364	89 287

Vaihtoehtolaskelmien tarkoituksena on yleisellä tasolla osoittaa erilais-
ten painotusten vaikutusta määrärahojen jakautumiseen seurakuntien
kesken. Laskelmat ovat ohjeellisia ja laskennallisia, kuvaten määrära-

hojen jakautumisessa tapahtuvia muutoksia 31.12.2020 tilanteen mukaan jäsenmäärien ja seurakuntien alueella asuvien henkilöiden määrän perusteella. Laskelmissa ei tietoisesti ole käytetty vertailutietona tulevien vuosien jäsenmääräennusteita ja/tai ennusteita eri seurakuntien alueella asuvien henkilöiden määrästä tulevaisuudessa, koska ennustemuuttujien lisääntyessä myös virhemarginaali kasvaa merkittävästi, eivätkä laskelmat tuolloin enää palvele tarkoitustaan. Toiveena on, että lopullisia ratkaisuja ei tehtäisi yksittäisten laskelmien tai yksittäisen seurakunnan näkökulmasta, vaan tarkastellen kokonaisuutta koko Kirkko Helsingissä osalta.

JÄSENMÄÄRÄPAINOTUKSEN VAIKUTUS MÄÄRÄRAHAAN

Ilman käyttötaloussiirtoa, vs. nykytilanne

	100 % - 0 %	75 % - 25 %	70 % - 30 %	65 % - 25 %	60 % - 40 %	
Haagan seurakunta	253 549	230 862	226 315	221 764	217 209	↓
Herttoniemen seurakunta	38 200	82 283	91 116	99 954	108 798	↑
Kallion seurakunta	-40 608	41 421	57 857	74 304	90 761	↑
Kannelmäen seurakunta	73 698	103 315	109 249	115 186	121 128	↑
Lauttasaaren seurakunta	460 311	395 721	382 776	369 822	356 860	↓
Malmin seurakunta	443 036	434 028	432 219	430 407	428 592	↓
Mikaelin seurakunta	15 662	129 746	152 607	175 482	198 372	↑
Munkkiniemen seurakunta	120 888	57 523	44 825	32 117	19 401	↓
Oulunkylän seurakunta	131 290	134 142	134 712	135 282	135 852	↑
Paavalin seurakunta	145 048	203 499	215 212	226 931	238 658	↑
Pakilan seurakunta	216 399	117 025	97 110	77 181	57 239	↓
Pitäjänmäen seurakunta	74 710	78 776	79 590	80 404	81 219	↑
Roihuvuoren seurakunta	1 187	-24 720	-29 913	-35 110	-40 311	↓
Tuomiokirkkoseurakunta	1 162	-27 015	-32 665	-38 319	-43 979	↓
Töölön seurakunta	-201 787	-257 583	-268 766	-279 958	-291 157	↓
Vartiokylän seurakunta	-2 770	23 837	29 168	34 503	39 841	↑
Vuosaaren seurakunta	-210 204	-136 432	-121 650	-106 859	-92 058	↑
Johannes församling	63 891	43 178	38 979	34 761	30 524	↓
Matteus församling	85 587	59 289	54 080	48 888	43 714	↓
Petrus församling	89 287	70 170	66 352	62 536	58 723	↓

Yhteinen kirkkoneuvosto kävi iltakoulussaan 25.11.2021 perusteellisen keskustelun jäsenmäärän ja toisaalta seurakuntien alueella asuvien henkilöiden määrän painottamisen perusteluista määrärahan jaossa. Perusteluiksi esitettiin muun muassa seuraavaa:

Alueella asuvien painotusta puoltavat näkökulmat:

- Kirkon tulevaisuuden kannalta kirkkoon kuulumattomien kohtaaminen on ratkaisevan tärkeää. Tämä on myös linjassa muun muassa digistrategian linjausten kanssa.
- Monissa seurakuntien toiminnoissa, esimerkiksi diakoniassa, ei koskaan kysytä, onko henkilö kirkon jäsen. Lisäksi tiettyjen seurakuntien alueella maahanmuuttajien osuus kasvaa ja jäsenmäärä alenee.
- Toimintamme kohdistuu koko Helsinkiin, kaikkiin helsinkiläisiin ja meillä on myös lähetystehtävä alueellamme.

- Tutkimusten mukaan juuri tällä ikäkaudella (0-29) on ratkaiseva merkitys kiinnittymisessä seurakuntaan ja kirkon jäsenyyteen.
- Alueella asuvien henkilöiden määrän painottaminen jakoperustelussa (35%) auttaa seurakuntia, joihin on sitouduttu muita vähemmän. Lisämäärärahan avulla mahdollistetaan resurssit mm. kirkkoon kuulumattomien siunaamisiin ja muihin palveluihin.
- Tämä ehkäisee maahanmuuttajavaltaisten seurakuntien heikkoa asemaa talouden jaossa ja antaa lisäresursseja mm. maahanmuuttajatyön kehittämiseen.

Jäsenmääräpainotusta puoltavat näkökulmat:

- Ns. "jäsenmaksua" maksaville jäsenille tulisi pystyä turvaamaan laadukkaat palvelut. Jäsenet tullevat tulevina vuosina kysymään kirkolta nykyistä useammin, mitä he jäsenmaksullaan tosiasiallisesti saavat.
- Määrärahaajaon perusteiden olisi syytä kannustaa seurakuntaa kasvuun ja siksi kriteereiden pitää olla sellaiset, joihin seurakunta voi myös itse vaikuttaa ja joiden parhaalla mahdollisella toteutuksella seurakunta myös hyötyy lisärahalta hyvästä jäsenistöstä kasvattavasta työstään.
- Alueella asuvien ihmisten määrän painoarvon kasvattaminen entisestään suhteessa jäsenmäärään kurjistaa jälleen sellaisten pienten seurakuntien asemaa, joissa jäsenmäärä on vielä korkea. Epäselväksi jää, millä tavalla suurempi kirkkoon kuulumattomien määrä alueella tuottaa taloudellista rasitetta seurakunnalle niin, että siihen tarvittaisiin lisärahoitusta.
- Järjestelmä ei millään tavalla velvoita tai ohjaa jakoperusteiden muutoksesta hyötyneitä seurakuntia tavoittamaan saamallaan lisämäärärahalla juuri ei-jäseniä. Tähän tarkoitukseen toimivampi keino olisi projektiraha, jolla kannustetaan kehittämään tapoja kohdata ei-jäseniä ja jonka saadaksesi olisi oltava selkeä suunnitelma ja raportointivelvollisuus.
- Ei ole olemassa mitään mekanismia, jonka vuoksi kirkkoon kuulumattomista helsinkiläisistä aiheutuu vääjäämättä huomattavia kuluja paikallisille seurakunnille. Tilinpäätösten ja tunnuslukujen tarkastelu synnyttää itse asiassa vaikutelman, että kirkkoon kuulumattoman väestön seurakunnille aiheuttamat kulut ovat niin vähäiset, että niitä on vaikea jäljittää.
- Toimintaamme ohjaa helsinkiläisten tarve. Alueen kirkkoon kuulumattomien asukkaiden lukumäärä ei kuitenkaan määrittele sitä, missä laajuudessa seurakunta heidän hyväkseen työskentelee ja käyttää siihen taloudellisia resursseja.
- Kirkkoon kuulumisen jatkaessa laskuaan määrärahojen jakosuhte suosii jatkuvasti enemmän seurakuntia, joissa kirkkoonkuulumisprosentti on matala. Ehdotettu uusi jakokaava (65%/35%) vielä lisäisi epäsuhtaa.
- Seurakuntien talousarvioiden perusteella voidaan havaita, että henkilöistömenot ovat olleet viime vuosina suhteellisesti sitä suuremmat, mitä

matalampi on seurakunnassa kirkkoonkuulumisprosentti. Näyttääkin siltä, että määrärahaetu on kanavoitunut normaalin, ensisijaisesti jäsenistöä palvelevan seurakuntatyön resursointiin.

Seurakuntien lausuntojen sekä yhteisen kirkkoneuvoston iltakoulussa käytyjen keskusteluiden perusteella on selkeästi havaittavissa, että sekä jäsenmäärän että seurakuntien alueella asuvien henkilöiden määrän nykyistä suuremmalle painotukselle on olemassa puolin ja toisin vahvoja perusteita. Painotusprosentteista ollaan myös vahvasti erimielisiä.

Koska Helsingin seurakuntayhtymässä on parhaillaan menossa lukuisia isoja muutoksia, muun muassa Rohkeasti yhdessä –prosessista johtuen, voidaan nähdä perusteltuna keskittyä ensisijaisesti niihin muutoksiin, jotka ovat tulevaisuuden kannalta erityisen tärkeitä ja joista voidaan saavuttaa riittävä yksimielisyys. Tästä syystä painotus jäsenmäärän ja seurakuntien alueella asuvien henkilöiden määrän välillä on perusteltua pitää tässä vaiheessa, vuosien 2023–2025 ajan, nykyisellä tasolla (70 % - 30 %).

Painotusten kehittämistyötä on joka tapauksessa perusteltua jatkaa. Jatkotyöskentelyssä on tärkeää tuottaa kattavaa analyysiä siitä, mikä on kirkon tulevaisuuden kannalta tärkeää ja keskeistä ja miten määrärahaa voidaan tähän tarpeeseen parhaiten vastata. Selvitystyö on perusteltua tehdä osana toteutettavaa ns. milleniaaliselvitystä.

Erityislisät

Määrärahojen jakoperusteita käsittelevissä vastauksissa nostettiin esille myös Tuomiokirkkoseurakunnan saama erityislisä. Oulunkylän ja Kallion seurakunnat kannattavat Tuomiokirkkoseurakunnalle myönnettävää lisää seurakunnan erityisvastuiden ja –tehtävien vuoksi. Sen sijaan Mikaelin seurakunta esitti lausunnossaan toiveen, että lisän perusteita selkiytettäisiin. Töölön seurakunta puolestaan näki lausunnossaan, että myös Töölön seurakuntaa voisi koskea keskustamäärärahan kaltainen erillisrahoitus. Perusteluna Töölön seurakunnan lausunnossa todetaan, että myös Töölön seurakunnan kirkkojen suosio toimitus- ja tilaisuuskirkkoina aiheuttaa merkittävän lisähenkilöstöressitarpeen Töölön seurakunnassa.

Tuomiokirkkoseurakunnan lausunnossa todetaan, että mikäli keskustan työ halutaan turvata, tulee keskustamäärärahan prosenttiosuutta kasvattaa. Kun turismin myötä seurakunnan talous tasapainottuu, voidaan Tuomiokirkkoseurakunnan saama erityismääräraha osittain rahoittaa myös mahdollisilla turistityön tuloilla. Mikaelin seurakunnan lausunnon mukaan Temppeleaukion kirkon ja Tuomiokirkon turismitoiminta tulisi hoitaa ja organisoida seurakuntayhtymässä ja tuotto liittää kokonaisuuteen. Töölön seurakunta muistuttaa lausunnossaan, että kirkkolain ja kirkkojärjestyksen mukaan sekä tuomiokapitulin että hallinto-oikeuden päätöksen mukaisesti vierailumaksutuotot kuuluvat yksiselitteisesti paikallisseurakunnalle.

Ikäryhmäpainotus

Ehdotus ikäryhmäpainotuksen laajentamisesta 0-18 –vuotiaista 0-29 –vuotiaisiin sai lausunnoissa vahvaa kannatusta. Peräti 11 lausunnossa ikäryhmän laajentamista pidettiin kannatettavana. Kolmen seurakunnan lausunnossa pidettiin ikäryhmäpainotuksen säilyttämistä 0-18 –vuotiaissa esitettyä muutosta parempana vaihtoehtona.

Oulunkylän seurakunnan lausunnossa pidettiin hienona konkreettisena ratkaisuna käyttää jakoperusteena kirkolle erityisen vaativaa ikäryhmää ja painotuksen nostamista myös 19-29 –vuotiaisiin. Kannelmäen seurakunnan lausunnossa kiitettiin lasten, nuorten, nuorten aikuisten ja lapsiperheiden huomiointia jakoperusteissa. Myös muun muassa Kallion seurakunnan lausunnossa ikäryhmän laajentamista 0-29 –vuotiaisiin pidettiin hyvänä, mutta Kallion seurakunta esitti kyseisen painotuksen ulottamista myös ei-jäseniin.

Vuosaaren seurakunta nosti lausunnossa esille näkökulman, jonka mukaan 0-18 –vuotiaat käyttävät kotiseurakunnan palveluita, kun taas 18-29 –vuotiaat menevät sen seurakunnan palveluihin äärelle, joissa on heitä kiinnostavaa toimintaa. Vuosaaren seurakunta kannatti näillä perusteilla ikäryhmäpainotuksen säilyttämistä 0-18 –vuotiaiden ikäluokassa. Hallinto-osaston lausunnossa nuorten aikuisten huomioimista pidettiin hyvänä, todeten lisäksi, että yhteinen kirkkoneuvosto voisi ohjeistaa seurakuntia käyttämään tietyn osuuden määrärahasta nuorten aikuisten tavoittamiseen ja raportoimaan sen toteutumisesta.

Muita huomioita

Rippikouluikäluokan huomioimista jakoperusteena pitivät tärkeänä Herttoniemen ja Matteuksen seurakunnat.

Kahdessa lausunnossa tuotiin esille huoli diakoniapainotteisuuden puuttumisesta määrärahan uusissa jakoperusteissa. Vuosaaren seurakunnan seurakuntaneuvoston lausunnossa todettiin, että jakoperusteiden uudistus on ollut käynnissä jonkin aikaa ja aiemmin diakoniapainotus on ollut esillä jakoperusteita pohdittaessa.

Rohkeasti yhdessä –lausuntoihin liittyvät huomiot ja toimenpideehdotukset koskien sisäisten vuokrien uusia määräytymisperusteita

Ehdotus sisäisten vuokrien uusiksi määräytymisperusteiksi nähtiin pääosin selkeänä ja tasapuolisena. 13 vastaajaa piti ehdotusta oikeudenmukaisena. Kahdeksan vastaajaa puolestaan näki ehdotuksessa ongelmia / epäselvyyksiä.

Pakilan seurakunta totesi sisäisten vuokrien (nykyisistä) määräytymisperusteista seuraavaa: ”Sisäisten vuokrien muodostuminen on läpinäkymätön. Seurakunta ei näe ja hahmota, mitkä sen tiloista syntyvät todelliset kustannukset ovat. Vuokrat eivät myöskään miltään osin perustu todellisiin toteutuneisiin kustannuksiin. Samankokoisten ja samanikäisten tilojen vuokrat ovat hyvin erisuuruisia Helsingin seurakunnissa.”

Osittain samoilla linjoilla oli myös Kannelmäen seurakunta todeten, että sisäisten vuokrien määräytymisperusteet on päivitettävä ja että hallinnon ja ylläpidon kustannukset on eriteltävä ja kiinteistöosaston kulut on esiteltävä kokonaisuutena.

Petruksen seurakunta totesi lausunnossaan, että ehdotus sisäisten vuokrien uusista määräytymisperusteista on selkeä ja tasapuolinen ja se kannustaa oikeaan suuntaan. Petruksen seurakunta piti hyvänä periaatteena, että budjettivastuu on niin lähellä käyttäjää kuin mahdollista, jolloin säästöjä päästään tekemään ja hyvä taloudenpito palkitaan. Töölön seurakunta piti määräytymisperusteita selkeänä, koska kiinteistöosaston hallintokulut eriytetään sisäisistä vuokrista. Töölön seurakunta totesi myös, että suunnitelma on reilu ja että se ohjaa seurakunnat entistä parempaan talouden kustannusrakenteen tarkasteluun.

Tuomiokirkkoseurakunnan mielestä uudet sisäisten vuokrien määräytymisperusteet ovat yksinkertaiset, läpinäkyvät ja selkeät. Suuntaa pidettiin hyvänä. Lausunnossa todettiin edelleen, että tarvitaan tarkat laskelmat tilakohtaisista kustannuksista, ennen kuin uusien määräytymisperusteiden todelliset vaikutukset seurakunnan talouteen pystyy hahmottamaan.

Paavalin seurakunta piti sisäisten vuokrien aikataulutusta realistisena, todeten samalla, että on tärkeää, että sakraalituloja ei tarvitse enää eritellä sisäisten vuokrien määräytymisperusteena. Haagan seurakunta kannatti tilamäärärahasta luopumista, todeten kuitenkin, että tilamäärärahasta luopumisen seurausten tulee olla oikeudenmukaisia kaikille seurakunnille. Pitäjänmäen seurakunta esitti Haagan seurakunnan tapaan lausunnossaan huolensa siitä, että tilamäärärahasta luopumisen todelliset kustannukset jäävät vielä hämärän peittoon.

Yhteisen seurakuntatyön lausunnossa pidettiin tärkeänä, että sisäisten vuokrien korotuksista sovitaan yhteiset selkeät ja läpinäkyvät periaatteet.

Johanneksen seurakunta koki ongelmallisena sen, että mallissa ei oltu huomioitu sitä, että eri seurakunnilla on eri kokoisia kirkkoja, heidän omasta tahdostaan riippumatta.

Herttoniemen seurakunnan lausunnossa esitettiin huoli siitä, että ehdotuksessa ei ole tarkempia laskelmia mallin kumulatiivista vaikutuksista pidemmällä tähtäimellä ja vertailtuna eri seurakuntien kesken.

Ylivoimaisesti eniten huolta ja hämmennystä ehdotetuissa sisäisten vuokrien uusissa määräytymisperusteissa aiheutti poistojen rooli osana sisäisten vuokrien laskentaa. Matteuksen seurakunnan lausunnossa koettiin epäoikeudenmukaisena, että seurakunnat laitetaan maksamaan poistot, korjaukset ja hankinnat. Kallion seurakunta totesi poistojen tuomisen yhden seurakunnan vastuulle olevan mullistava muutos järjestelmään. Kallion seurakunta edellyttikin koelaskelmia tulevaisuudesta päätöksenteon tueksi. Edelleen Kallion seurakunta totesi, että poistot tulee huomioida myös juuri korjattujen kirkkojen osalta.

Poistoihin, korjauskuluihin ja hankintoihin liittyvä huoli on onneksi kuitenkin aiheeton, sillä poistot, samoin kuin remonttien yhteydessä synty-

vät kertaluonteiset ei-aktivoitavat menot eli niin sanotut käyttötalouteen siirrot, ovat sisältyneet sisäisiin vuokriin myös nykyisessä mallissa. Haahtelan monimutkaisesta sisäisten vuokrien laskentatavasta johtuen poistot eivät ole välttämättä kohdistuneet juuri sen seurakunnan kustannuksiksi, jonka käytössä tietty tila on, mutta seurakuntien yhteenlaskettu, sisäisten vuokrien yhteydessä maksama poistojen osuus vastaa joka tapauksessa nykymallissakin seurakuntien käytössä olevien tilojen kokonaispoistomäärää.

Asia on todennettavissa helpoiten seuraavasta taulukosta:

	Seurakunnat
	Toteutuma
€	2020 yhteensä
Tuotot	
Ulkoiset	
Sisäiset	12 760 413
Tuotot yhteensä	12 760 413
Kulut	
Henkilöstökulut	-916 206
Sisäiset kulut	0
Suorat	
kiinteistökulut	-9 991 655
Kulut yhteensä	-10 907 861
Toimintakate	1 852 553
Poistot	-2 900 956
Kate ja poistot	-1 048 404
Aktivoitavat Inv.	-3 162 048
Aktiv. Lainat	-345 339
Valtionapu	6 518 053
Kassav sis sisäiset	4 863 218
Ulkoinen kassavirta	-7 897 195
Kulut ja investoinnit	-14 415 248
käyttötalouden m ²	70 087

Seurakuntien maksamat sisäiset vuokrat ovat olleet vuonna 2020 yhteensä 12,760 milj. euroa. Suorat kiinteistökulut, sisältäen toimitilojen käyttömenot sekä remonttien yhteydessä aiheutuneet kertaluonteiset käyttötaloussiirrot, ovat olleet 9,992 milj. euroa. Seurakuntien käytössä olevien tilojen poistot ovat olleet 2,901 milj. euroa. Käyttömenot, käyttötaloussiirrot ja poistot ovat siis olleet yhteensä 12,893 milj. euroa. Näin ollen seurakuntien maksamat sisäiset vuokrat ovat käytännössä kattaneet kustannukset poistoineen kokonaisuudessaan, erotuksen ollessa vain 0,132 milj. euroa. Huomattakoon, että seurakuntien käytössä oleviin tiloihin kohdistuvat kiinteistötoimen henkilöstökulut, vuonna 2020 yhteensä 0,916 milj. euroa, eivät ole nykyisessä mallissa sisältyneet sisäisiin vuokriin eikä niitä myöskään esitetä sisällytettävän sinne jatkossa.

Poistot tulevat automaattisesti huomioitua sekä nykyisissä että uusissa määräytymisperusteissa myös vastavalmistuneiden kohteiden osalta. Seurakuntayhtymässä käytetään poistomenetelmänä tasapoistoa, jolloin esimerkiksi 10 vuotta sitten remontoitujen kirkkojen poistoista on jäljellä 4/5, kirkkojen poistoajan ollessa 50 vuotta. Vastaavasti, mikäli kirkon remontti olisi valmistunut vasta tänä vuonna, alkaisi siitä juosta tasapoistot aktivointihetkestä alkaen. Uuteen sisäisten vuokrien laskentajärjestelmään siirtymisen hetkellä ei ole tässä vaikutusta.

Sen sijaan Lauttasaaren seurakunnan lausunnossaan esiin nostamat näkökulmat niin sanotuista epäjatkuvuuskohdista tulee luonnollisesti huomioida uuteen sisäisten vuokrien laskentajärjestelmään siirryttäessä, jotta esimerkiksi kertaluonteiset käyttötaloussiirrot eivät vahingossa tule veloitetuiksi kahteen kertaan. Vastaavasti sisäisen tarkastuksen lausunnossa esiin nostettu huomio uuden poistosuunnitelman vaikutuksista poistojen suuruuteen on tärkeää huomioida erityisesti vuoden 2024 sisäisiä vuokria määritettäessä, koska tuolloin perusteina käytettävät vuoden 2022 poistot sisältävät merkittävän määrän kertapoistoja, uuden poistosuunnitelman 1.1.2022 tapahtuvasta käyttöönotosta johtuen. Poistojen suuruus tuleekin vuodelle 2024 määrittää niin sanotun normaalivuoden tilanteen mukaan, ylilaskutuksen välttämiseksi. Poistosuunnitelman muutoksesta aiheutuva kertaluonteista poistojen kasvua vuoden 2022 osalta ei näin kohdisteta sisäisiin vuokriin.

Kannelmäen seurakunnan esiin nostama hallinnon ja ylläpidon kustannusten erittely on niin ikään kannatettava esitys ja se voidaan ehdottomasti ottaa käyttöön uusien määräytymisperusteiden käyttöön siirryttäessä.

Munkkiniemen seurakunta totesi lausunnossaan seuraavaa: ”Mallinnus tiedossa olevista kirkkojen korjausten kustannuksista ja niiden vaikutuksista sisäisiin vuokriin puuttuu, minkä vuoksi kokonaiskuvaa on vaikea muodostaa.” Munkkiniemen seurakunnan esittämä huomio on erittäin olennainen ja tärkeä ja asiaa onkin ennakoitu laatimalla syyskuussa 2021 koemielessä mallinnus meneillään olevan Lauttasaaren kirkon remontista ja sen vaikutuksista Lauttasaaren seurakunnan sisäisiin vuokriin, sekä kasvavien poistojen että käyttötaloussiirtojen näkökulmasta.

Tämän lisäksi kiinteistöosasto laati loka-marraskuussa 2021 yhteiselle kirkkoneuvostolle vastaavanlaiset mallinnukset kaikkien suunnitelma- vuosien 2021–2024 aikana toteutettavien yli 100 000 euron investointien ja kertaluonteisten remonttien osalta.

Mallinuksissa huomioitiin, että kertaluonteisiksi kuluiksi kirjattavat, ei taseeseen aktivoitavat remontointikustannukset tulee jaksottaa sisäisissä vuokrissa useammalle vuodelle, kohtuuttomien kustannuspiikkien estämiseksi.

Mallinnustyötä on jatkettu edelleen joulukuussa 2021. Asiaa esitellään tarkemmin seuraavassa kohdassa (”Seurakuntien toimintaan jäävään määrärahaan liittyvät tasapainotustoimenpiteet”).

Seurakuntien toimintaan jäävään määrärahaan liittyvät tasapainotustoimenpiteet

Syksyn 2021 aikana toteutettujen sisäisten vuokrien yksityiskohtaisten mallinnusten myötä kävi ilmi, että kertaluonteisten kulujen jaksottamisesta huolimatta toimintaan jäävä määräraha pienenee muutamalla seurakunnalla merkittävästi nykytilanteeseen nähden, vaikka tulevien vuosien kokonaismäärärahaan kohdistettavia leikkauksia ei ole otettu laskelmissa vielä huomioon.

Sisäiset vuokrat on laskettu mallinuksissa vuoden 2020 tilinpäätöslukuihin perustuen, huomioiden lisäksi suunnitelmavuosien 2021-2024 investoinneista aiheutuva poistojen kasvu sekä viiden vuoden laskennallinen keskiarvo tulevien vuosien kertaluonteisista kuluista, alkuperäisten jaksotusperiaatteiden mukaisesti jaksotettuna.

	Kehys yht. nykytilanne	Kehys yht. uusi malli	Sisäiset vuokrat uusi malli (5v. keskiarvo, kertaluonteiset huomioiden)	Toimintaan yht. perityn vuokran jälkeen, uusi malli	Toimintaan yht. perityn vuokran jälkeen, nykytilanne	EROTUS uusi malli ilman k.tal.siiirtoa vs. nykytilanne	EROTUS uusi malli vs. nykytilanne
Haagan seurakunta	1 562 012	1 756 644	-254 909	1 501 735	1 293 306	221 764	208 430
Herttoniemen seurakunta	2 105 163	2 128 336	-490 494	1 637 842	1 549 148	99 954	88 694
Kallion seurakunta	2 669 453	2 630 846	-867 029	1 763 817	1 752 672	74 304	11 145
Kannelmäen seurakunta	1 707 881	1 819 595	-304 154	1 515 441	1 400 255	115 186	115 186
Lauttasaaren seurakunta	1 558 926	1 575 414	-598 389	977 025	1 048 752	369 822	-71 727
Malmin seurakunta	6 051 952	6 371 969	-1 654 485	4 717 484	4 555 822	430 407	161 663
Mikaelin seurakunta	2 252 726	2 310 139	-636 031	1 674 108	1 705 574	175 482	-31 466
Munkkiniemen seurakunta	1 307 989	1 251 775	-308 573	943 202	942 646	32 117	556
Oulunkylän seurakunta	2 157 143	2 201 063	-422 274	1 778 789	1 648 127	135 282	130 662
Paavalin seurakunta	1 821 191	1 876 890	-412 663	1 464 227	1 237 296	226 931	226 931
Pakilan seurakunta	1 483 715	1 472 313	-368 526	1 103 787	1 026 606	77 181	77 181
Pitäjänmäen seurakunta	1 042 835	1 125 747	-187 381	938 366	857 962	80 404	80 404
Roihuvuoren seurakunta	2 380 618	2 249 143	-694 753	1 554 390	1 600 432	-35 110	-46 042
Tuomiokirkkoseurakunta	5 272 029	4 708 626	-1 814 653	2 893 973	3 256 170	-38 319	-362 197
Töölön seurakunta	3 573 326	3 358 439	-1 322 816	2 035 623	2 315 581	-279 958	-279 958
Vartiokylän seurakunta	1 047 627	1 075 705	-230 055	845 650	815 450	34 503	30 200
Vuosaaren seurakunta	2 117 057	2 225 427	-776 975	1 448 452	1 667 111	-106 859	-218 659
Johannes församling	2 156 809	1 880 234	-942 918	937 316	1 350 405	34 761	-413 089
Matteus församling	795 664	785 028	-141 480	643 548	610 203	48 888	33 345
Petrus församling	970 261	977 269	-174 884	802 385	786 364	62 536	16 020

Seurakuntien taloudellista tilannetta helpottamaan päätettiin laatia vaihtoehtoinen mallinnus, jossa kertaluonteiset kulut jaksotettiin alkuperäistä pidemmälle aikavälille seuraavasti:

- Alle 50 000 €: 1 vuosi
- 50 000 – 100 000 €: 2 vuotta
- 100 000 – 500 000 €: 10 vuotta
- 500 000 – 1 000 000 €: 20 vuotta
- Yli 1 000 000 €: 25 vuotta

Kertaluonteisten kulujen yksityiskohtaiset jaksotusperiaatteet esitetään liitteessä.

Samassa yhteydessä Tuomiokirkkoseurakunnan erityisissä korotettiin 0,2-prosenttiyksikköä alkuperäistä korkeammaksi, eli tasoon 2,3 %.

Edelleen jäsenpainotus muokattiin vastaamaan nykyistä painotusta, jossa jäsenmäärän paino on 70 % ja seurakuntien alueella asuvien henkilöiden määrän paino 30 %.

Edellä esiteltyjen muutosten myötä toimintaan jäävän määrärahan muutokset muodostuivat seuraaviksi:

	Kehys yht. nykytilanne	Kehys yht. uusi malli	Sisäiset vuokrat uusi malli (5v. keskiarvo, kertaluonteiset huomioiden)	Toimintaan yht. perityn vuokran jälkeen, uusi malli	Toimintaan yht. perityn vuokran jälkeen, nykytilanne	EROTUS uusi malli ilman k.tal.sirtoa vs. nykytilanne	EROTUS uusi malli vs. nykytilanne
Haagan seurakunta	1 562 012	1 757 597	-254 909	1 502 688	1 293 306	222 717	209 383
Herttoniemen seurakunta	2 105 163	2 115 168	-490 494	1 624 674	1 549 148	86 786	75 526
Kallion seurakunta	2 669 453	2 609 058	-867 029	1 742 029	1 752 672	52 516	-10 643
Kannelmäen seurakunta	1 707 881	1 809 953	-304 154	1 505 799	1 400 255	105 544	105 544
Lautasaaren seurakunta	1 558 926	1 585 123	-468 789	1 116 334	1 048 752	379 531	67 582
Malmin seurakunta	6 051 952	6 360 760	-1 552 634	4 808 126	4 555 822	419 198	252 305
Mikaelin seurakunta	2 252 726	2 282 591	-548 531	1 734 060	1 705 574	147 934	28 486
Munkkiniemen seurakunta	1 307 989	1 261 899	-308 573	953 326	942 646	42 241	10 680
Oulunkylän seurakunta	2 157 143	2 195 998	-422 274	1 773 724	1 648 127	130 217	125 597
Paavalin seurakunta	1 821 191	1 861 360	-412 663	1 448 697	1 237 296	211 401	211 401
Pakilan seurakunta	1 483 715	1 489 193	-368 526	1 120 667	1 026 606	94 061	94 061
Pitäjänmäen seurakunta	1 042 835	1 122 634	-187 381	935 253	857 962	77 292	77 292
Roihuvuoren seurakunta	2 380 618	2 249 735	-694 753	1 554 982	1 600 432	-34 518	-45 450
Tuomiokirkkoseurakunta	5 272 029	4 786 624	-1 712 034	3 074 590	3 256 170	39 678	-181 581
Töölön seurakunta	3 573 326	3 362 747	-1 322 816	2 039 931	2 315 581	-275 650	-275 650
Vartiokylän seurakunta	1 047 627	1 068 183	-230 055	838 128	815 450	26 982	22 679
Vuosaaren seurakunta	2 117 057	2 206 120	-743 975	1 462 145	1 667 111	-126 166	-204 966
Johannes församling	2 156 809	1 884 452	-809 958	1 074 494	1 350 405	38 979	-275 911
Matteus församling	795 664	790 220	-141 480	648 740	610 203	54 080	38 537
Petrus församling	970 261	981 084	-174 884	806 200	786 364	66 352	19 836

Tietyille seurakunnille aiheutuvaa toimintaan jäävän määrärahan negatiivista muutosta saatiin edellä kuvatuilla toimenpiteillä selvästi kevennettyä ja laskelmat näyttävät tehtyjen muutosten myötä aiempaa tasapuolisemmilta. Kuitenkin malli aiheuttaa toimintaan jäävän määrärahan pienenemistä edelleen kuudelle seurakunnalle, joista negatiivinen muutos on suurin Johannes församlingenille, Töölön seurakunnalle, Vuosaaren seurakunnalle sekä Tuomiokirkkoseurakunnalle.

Edellä esitetyn mallinnuksen mukaiset luvut puoltavat erityisen tasapainotusohjelman käyttöönottoa, jossa niille seurakunnille, joilla toimintaan jäävä määräraha pienenee vuoden 2023 kehyksessä vuoteen 2022 verrattuna (soveltaen viiden vuoden laskennallista keskiarvolukua kertaluonteisten kulujen osalta), ennen kokonaismäärärahaan kohdistettavia leikkauksia, kohdistetaan erillinen tasapainotusmääräraha seuraavasti:

- Vuonna 2023 yhteensä 500 000 €
- Vuonna 2024 yhteensä 250 000 €
- Vuonna 2025 yhteensä 125 000 €

Tasapainotusmääräraha otetaan seurakuntien kokonaismäärärahasta päältä, ennen määrärahan jakoa seurakuntien kesken.

Vähennettäessä 500 000 euroa seurakuntien kokonaismäärärahasta, näyttää vuoden 2023 lähtötilanne seuraavalta:

	Kehys yht. nykytilanne	Kehys yht. uusi malli	Sisäiset vuokrat uusi malli (5v. keskiarvo, kertaluonteiset huomioiden)	Toimintaan yht. perityn vuokran jälkeen, uusi malli	Toimintaan yht. perityn vuokran jälkeen, nykytilanne	EROTUS uusi malli ilman k.tal.siirtoa vs. nykytilanne	EROTUS uusi malli vs. nykytilanne
Haagan seurakunta	1 562 012	1 737 525	-254 909	1 482 616	1 293 306	202 645	189 311
Herttoniemen seurakunta	2 105 163	2 091 012	-490 494	1 600 518	1 549 148	62 630	51 370
Kallion seurakunta	2 669 453	2 579 262	-867 029	1 712 233	1 752 672	22 720	-40 439
Kannelmäen seurakunta	1 707 881	1 789 282	-304 154	1 485 128	1 400 255	84 874	84 874
Lauttasaaren seurakunta	1 558 926	1 567 020	-468 789	1 098 231	1 048 752	361 429	49 480
Malmin seurakunta	6 051 952	6 288 119	-1 552 634	4 735 485	4 555 822	346 556	179 663
Mikaelin seurakunta	2 252 726	2 256 524	-548 531	1 707 993	1 705 574	121 866	2 418
Munkkiniemen seurakunta	1 307 989	1 247 488	-308 573	938 915	942 646	27 830	-3 731
Oulunkylän seurakunta	2 157 143	2 170 919	-422 274	1 748 645	1 648 127	105 138	100 518
Paavalin seurakunta	1 821 191	1 840 103	-412 663	1 427 440	1 237 296	190 144	190 144
Pakilan seurakunta	1 483 715	1 472 187	-368 526	1 103 661	1 026 606	77 054	77 054
Pitäjänmäen seurakunta	1 042 835	1 109 813	-187 381	922 432	857 962	64 471	64 471
Roihuvuoren seurakunta	2 380 618	2 224 042	-694 753	1 529 289	1 600 432	-60 211	-71 143
Tuomiokirkkoseurakunta	5 272 029	4 731 959	-1 712 034	3 019 925	3 256 170	-14 986	-236 245
Töölön seurakunta	3 573 326	3 324 344	-1 322 816	2 001 528	2 315 581	-314 053	-314 053
Vartiokylän seurakunta	1 047 627	1 055 984	-230 055	825 929	815 450	14 783	10 480
Vuosaaren seurakunta	2 117 057	2 180 926	-743 975	1 436 951	1 667 111	-151 361	-230 161
Johannes församling	2 156 809	1 862 931	-809 958	1 052 973	1 350 405	17 458	-297 432
Matteus församling	795 664	781 195	-141 480	639 715	610 203	45 056	29 513
Petrus församling	970 261	969 880	-174 884	794 996	786 364	55 148	8 632

Laskelman mukaan toimintaan jäävän määrärahan muutos on negatiivinen Kallion, Munkkiniemen, Roihuvuoren, Töölön ja Vuosaaren seurakuntien, Tuomiokirkkoseurakunnan sekä Johannes församlingin osalta. Kun vuosien 2023-2025 tasapainotusmääräraha jaetaan kyseisten seurakuntien kesken, niiden määrärahojen negatiivisten muutosten suhteessa, jakautuu tasapainotusmääräraha seuraavasti:

	2023	2024	2025
Kallio	16 946 €	8 473 €	4 236 €
Munkkiniemi	1 563 €	782 €	391 €
Roihuvuori	29 812 €	14 906 €	7 453 €
Tuomiokirkko	98 996 €	49 498 €	24 749 €
Töölö	131 601 €	65 800 €	32 900 €
Vuosaari	96 447 €	48 223 €	24 112 €
Johannes	124 636 €	62 318 €	31 159 €

Tasapainotusmääräraha huomioiden toimintaan jäävän määrärahan muutos näyttää vuoden 2023 osalta seuraavalta:

	LOPULLINEN MÄÄRÄRAHA- MUUTOS
Haagan seurakunta	189 311
Herttoniemen seurakunta	51 370
Kallion seurakunta	-23 493
Kannelmäen seurakunta	84 874
Lauttasaaren seurakunta	49 480
Malmin seurakunta	179 663
Mikaelin seurakunta	2 418
Munkkiniemen seurakunta	-2 168
Oulunkylän seurakunta	100 518
Paavalin seurakunta	190 144
Pakilan seurakunta	77 054
Pitäjänmäen seurakunta	64 471
Roihuvuoren seurakunta	-41 331
Tuomiokirkkoseurakunta	-137 249
Töölön seurakunta	-182 452
Vartiokylän seurakunta	10 480
Vuosaaren seurakunta	-133 714
Johannes församling	-172 796
Matteus församling	29 513
Petrus församling	8 632

Tasapainotusmäärärahan lopullinen jakautuminen seurakuntien kesken määräytyy vuoden 2021 tilinpäätöksen mukaisten kiinteistökulujen, seurakuntien helmikuussa 2022 antamien, vuotta 2023 koskevien tilankäyttötarveilmoitusten sekä 1.1.2022 jäsenmäärien ja seurakuntien alueella asuvien henkilöiden määrien perusteella. Lopulliset luvut määritellään osana vuoden 2023 kehyslaskentaa keväällä 2022.

Sisäisten vuokrien laskennasta laadittu esimerkki

Toimitilan vuoden 2021 käyttömenot ovat 100 000 euroa, poistot 150 000 euroa ja kertaluonteiset, peruskorjausinvestoinnin yhteydessä syntyneet kulut 300 000 euroa. Toimitilan kokonaisneliömäärä on 1 000 neliötä. Seurakunta X on käyttänyt vuonna 2021 koko toimitilaa toimintaansa, mutta ilmoittaa 28.2.2022 käyttöprosentin muuttuvan vuoden 2023 alusta, koska 20 % ko. toimitilasta siirtyy toisen yhtymän sisäisen käyttäjän käyttöön. Näin ollen seurakunta X käyttää jatkossa 800 neliötä (=80 %) kyseisen toimitilan tiloista.

Seurakunnalle vuodelle 2023 määrättävä sisäinen vuokra on suuruudeltaan 224 000 euroa ((käyttömenot 100 000 € + poistot 150 000 €) x 80 % + kertaluonteiset kulut 300 000 € x 80 % x 10 %).

Taloukskonsultti seurakuntien avuksi

Edellä kuvatun tasapainotusohjelman lisäksi seurakuntien avuksi osoitetaan vuonna 2022 erityistä, seurakuntayhtymän ulkopuolelta hankittavaa taloukskonsulttipalvelua. Taloukskonsulttipalvelusta aiheutuvat kustannukset katetaan Rohkeasti yhdessä –täytäntöönpanomäärärahasta.

Taloukskonsultin tehtävänä on auttaa seurakuntia talouden tasapainottamisessa, tutustumalla seurakuntien kustannusrakenteeseen sekä löytämällä erilaisia rakenteellisia ratkaisuja, joiden avulla seurakunnat pystyvät sopeuttamaan menojaan käytettävissä olevaa määrärahaa vastaavaksi.

Seurakunnat päättävät kaikista tasapainottamistoimenpiteistä itse, eli konsultin tehtävänä on ainoastaan toimia tasapainotustyössä seurakuntien apuna, ei ohjata seurakuntien päätöksentekoa.

Sisäisten vuokrien määräytymisperusteiden sekä määrärahaajan erityiskysymysten jatkokehitystarpeet vuosille 2026–2030

Seurakuntien lausuntojen sekä laadittujen mallinnusten pohjalta on käynyt ilmeiseksi, että sisäisten vuokrien määräytymisperusteita on tarpeellista jatkokehittää vielä tulevien vuosien aikana. Jatkokehitystyössä täytynee ottaa kantaa muun muassa siihen, tulisiko Tuomiokirkon ja samalla mahdollisesti myös muiden niin sanottujen maamerkkikirkkojen olla jatkossa jonkinlaisessa erityisasemassa suhteessa sisäisten vuokrien laskentajärjestelmään (esimerkiksi osittainen vapautus sisäisestä vuokrasta), ja mikäli tällaiseen päädyttäisiin, miten se vaikuttaisi Tuomiokirkkoseurakunnan saamaan erityislisään ja samalla kokonaismäärärahan jakoprosentteihin.

Selvitystyö toteutetaan vuosien 2022–2024 aikana niin, että sen pohjalta voidaan tehdä päätökset hyvissä ajoin ennen suunnitelmakauden 2026–2030 alkua.

Tuomiokirkkoseurakuntaan liittyvät erityiskysymykset

Tuomiokirkkoseurakunnan seurakuntaneuvosto on 7.12.2021 päivätysissä kirjelmässään esittänyt yhteiselle kirkkoneuvostolle huolensa Rohkeasti yhdessä –proessin talousvaikutuksista Tuomiokirkkoseurakunnalle. Kirjelmässä viitataan muun muassa ehdotettujen sisäisten vuokrien määräytymisperusteista sekä tilamäärärahan luopumispäätöksestä aiheutuviin vaikutuksiin. Edelleen kirjelmässä viitataan myös Tuomiokirkkoseurakunnan tilastolliseen erityisasemaan, muun muassa jumalanpalvelusten ja kirkollisten toimitusten näkökulmista tarkasteltuna.

Edellä on jo kuvattu Tuomiokirkkoseurakunnan erityislisän jakamiseen liittyviä perusteluita. Näiden lisäksi on koottu tilastotietoa Tuomiokirkkoseurakunnan erityisasemasta (liite).

Kootun tilastotiedon pohjalta voidaan todeta muun muassa seuraavaa:

Tuomiokirkkoseurakunnan osuus sekä seurakuntiemme yhteenlasketusta jäsenmäärästä että seurakuntien alueiden väestöstä on tällä hetkellä hieman yli 9 prosenttia. Osuus on kasvanut systemaattisesti erityisesti Jätkäsaaren rakentamisen johdosta. Seurakunnan jäsenmäärä on nyt yli 1 500 jäsentä suurempi kuin vuoden 2010 lopussa. Samaan aikaan seurakuntiemme yhteenlaskettu jäsenmäärä on laskenut noin 40 000 henkilöllä.

Tilastoasiantuntija Aki Niemi on koonnut toiminnanohjausjärjestelmä Primestä tietoa avioliittoon vihkimisten ja avioliiton siunaamisten lukumääristä seurakunnittain vuosina 2018–2020. Tässä tilastossa seurakunta tarkoittaa seurakunnan tilaa. Tuomiokirkkoseurakunnan osuus kaikista avioliittotoimituksista seurakuntiemme tiloissa oli tänä aikana 45 %.

Seurakunta (tila)	toimituksia			vuodessa		osuus (%) toimituksista			
	2018	2019	2020	yht.	keskim.	2018	2019	2020	yht.
Tuomiokirkkosrk	402	375	232	1009	336	51 %	46 %	35 %	45 %
Töölö	89	90	70	249	83	11 %	11 %	11 %	11 %
Kallio	55	57	65	177	59	7 %	7 %	10 %	8 %
Malmi	24	25	37	86	29	3 %	3 %	6 %	4 %
Kaikki yhteensä	790	807	666	2263	754	100 %	100 %	100 %	100 %

Tuomiokirkkoseurakunnan **kanttorien** osuus avioliittosoitoista on ilmeisesti vielä suurempi, sillä he lähtökohtaisesti soittavat suomenkielisten pariin toimitukset myös Johanneksen kirkossa.

Tuomiokirkkoseurakunnan osuus **tilaisuuksien osallistujamääristä** on erittäin suuri niin jumalanpalveluksissa, kirkollisissa toimituksissa, musiikkitilaisuuksissa kuin myös muissa tilaisuuksissa. Eri tilaisuuksissa **ehtoolliselle osallistujia** on Tuomiokirkkoseurakunnassa ollut vuosina 2017–2021 Kirkon tilastopalvelun mukaan yli 100 000, mikä on 19 % kaikista ehtoollisella kävijöistä seurakunnissamme.

Tilaisuuksien lukumäärät Tuomiokirkkoseurakunnassa eivät sen sijaan ole ylikorostuneen suuria (avioliittotoimituksia lukuun ottamatta). Luontevia vertailuseurakuntia tässäkin yhteydessä lienevät Töölö (= lähes yhtä suuri jäsenmäärältään), naapuriseurakunta Kallio sekä Malmi suurimpana seurakuntanamme. Malmi, Tuomiokirkkoseurakunta, Töölö ja Kallio ovat jäsenmäärältään neljä suurinta seurakuntaamme.

Oheisessa taulukossa esitetään Tuomiokirkkoseurakunnan säästöt sekä niiden käyttö vuosina 2017–2022:

	Peruskehys	Lisämääräraha	Suorituslisät	Kehys yht.	Talousarvio	Toteuma	Suunn. säästöjen käyttö	Säästöjen käyttö	Säästö yht.
2017	5 263 278			5 263 278	5 245 742	5 122 376	17 536	140 902	520 774
2018	4 995 428	238 045		5 233 473	5 126 191	5 294 070	107 282	-60 597	460 177
2019	5 139 304	489 965		5 629 269	5 605 229	5 539 438	24 041	89 831	550 008
2020	5 222 129	205 904	26 982	5 455 015	5 512 960	5 663 460	-57 944	-208 445	341 563
2021	5 244 183		29 248	5 273 431	5 441 247		-167 817		
2022	5 272 029			5 272 029	5 358 654		-86 625		

Tuomiokirkkoseurakunnan saama erityisistä vuonna 2021 on 607 923 euroa. Tuomiokirkosta aiheutuvat kulut vuoden 2020 toteutuman perusteella ovat ylläpitokulujen (käyttömenot + vuosikorjaukset) osalta 383 170 euroa ja poistojen osalta 288 263 euroa. Tulevien viiden vuoden kertaluonteisten kulujen arvioidaan olevan keskimäärin noin 42 675 euroa vuodessa. Näin ollen Tuomiokirkosta aiheutuvat kokonaiskulut ovat vuositasolla keskimäärin 714 108 euroa, eli 106 185 euroa Tuomiokirkkoseurakunnan saamaa erityisistä suuremmat.

Seurakuntien näkökulmien kuuleminen

Yhteisen kirkkoneuvoston puheenjohtaja ja seurakuntayhtymän johtaja ovat päättäneet kutsua yhteisen kirkkoneuvoston kuultaviksi niiden seurakuntien kirkkoherrat, joilla toimintaan jäävä määräraha pienenee eniten uuden määrärahaan sekä uusien sisäisten vuokrien määräytymisperusteiden johdosta. Tällaisia seurakuntia ovat Tuomiokirkkoseurakunta, Töölön ja Vuosaaren seurakunnat sekä Johannes församling.

Kuulemisen tavoitteena on antaa ko. seurakuntien kirkkoherroille mahdollisuus nostaa esiin sisäisten vuokrien määräytymisperusteiden jatkokehitystarpeita vuosille 2026–2030. Edelleen yhteisen kirkkoneuvoston on tarkoitus käydä saatujen suullisten esittelyiden pohjalta lähetekeskustelu vuosien 2022–2024 aikana toteutettavan sisäisten vuokrien määräytymisperusteiden sekä samalla mahdollisten määrärahaan erityiskysymysten jatkoselvitystyön keskeisistä näkökulmista.

Jatkoselvitystyön alkuvaiheessa on tarkoitus kuulla myös muita Helsingin seurakuntia ja koota yhteen näiden näkemyksiä selvitystyössä huomioon otettavista seikoista.

Tuomiokirkkoseurakunnalle, Töölön ja Vuosaaren seurakunnalle sekä Johannes församlingenille on annettu mahdollisuus ennakkomateriaalin toimittamiseen yhteiselle kirkkoneuvostolle. Tuomiokirkkoseurakunta on toimittanut ennakkomateriaaliksi yhden dokumentin, joka esitetään liitteessä.

Liitteet

- 1 Lapsivaikutusten arviointi
- 2 Kertaluonteisten kulujen jaksotusperiaatteet

